

Dr. Alex Berca

UN VAPOR IN DERIVĂ:

STRUMA

Piesă istorică

în

4 acte, 10 scene și 5 tablouri

(inspirată după romanul Struma de Maria Arsene)

SEMĂNĂTORUL
Editura - online
Aprilie 2009

UN VAPOR ÎN DERIVĂ

- STRUMA -

PROLOG

Tabloul 1

Scena complet în întuneric. Un singur spot de lumină este aruncat asupra unui personaj: Povestitorul.

(Povestitorul stă pe un scaun înalt și începe să vorbească unui public pe care nu îl vede, fiind în întuneric)

Bună seara,

Mă numesc Maria Arsene și sunt de profesie scriitor.

Ani de zile am cochetat cu ideea de a scrie o carte despre una din cele mai cumplite drame ale secolului trecut. Despre victimile vaporului STRUMA:

Dacă pentru unii dintre Dvs.numele acesta nu vă spune încă nimica, este inutil să-l căutați în vre-un dicționar sau în vre-o enciclopedie.

Acolo veți putea găsi numele unor vapoare care s-au scufundat de-alungul anilor din diferite motive, dar nu veți găsi nici un rând scris despre catastrofa și victimile Strumei, Struma a fost un vas reformat, transformat ani de zile într-un ponton și apoi iarăși într-un vapor.

Un vapor, lipsit complet de flotabilitate, de aparatura minimă de bord pentru orientare, cu un motor vechi și defect, scos ruginit din apele Dunării.

Un vapor care urma să ducă dela Constanța la Haifa 769 de suflete, femei, bărbați, tineri și bătrâni.

Între toți aceștia erau 100 de copiii până în 15 ani. Dorința acestor 769 de suflete nevinovate era de a fi salvați dela trimiterea în lagărele de muncă sau la crematoriile fasciste.

După aproape trei luni de sechestrare în cabinele sufocante, în apele Bosforului, carcera plutitoare cu cei 769 de suflete din care mulți erau flămânzi, degerați și bolnavi a fost înecat.

Calendarele indicau ziua de 24 februarie 1942

Dece a fost nevoie de acest sacrificiu uman?

Dintr-un foarte simplu motiv, valabil numai politicește.

În acei ani și în acele zile evrei de pe struma NU trebuiau să debarce la Haifa.

Prin ce v-am spus până acuma, nu vreau să fac o descriere a unei drame petrecute în 90 de zile pe un vas ca o fantomă. Vreau să împiedic o a doua asasinare a celor 769 de suflete nevinovate, printr-o armă și mai puternică decât cea care a dus la moartea victimilor Strumei, și anume prin UITARE !

Scena rămâne pentru câteva minute în întuneric.

Se ridică cortina.

ACTUL I
Scena I-a

Seară de toamnă târzie. Ora 7:00 PM. Admosferă sărbătorească într-o casă din mica burghezie evereiască din București. Este ziua de naștere a lui Sorin, băiat de 14 ani.

Luminile sunt aprinse în toată casa. Încep să vină mosafirii. Se aude soneria și încep să vină mosafirii cu copii și cu cadouri.

(În fața ușii este Sorin și Iancu: tatăl lui, veniți să deschidă ușa mosafirilor).

(Primii care au venit sunt Relu (fratele lui Simona –mama lui Sorin) și Sonia, soția lui Relu)

Relu: - La mulți ani Sorine. Să-ne trăiască și să fie bucuria noastră

Sonia: - La mulți ani (îi dă cadoul care i l-au adus)

Relu: - Sorine să ne spui dacă îți place ce ți-am adus cadou

Sorin: - Vă mulțumesc, Sonia și ție Relule. Mă duc în camera mea să deschid pachetul.

Iancu: - Ce i-ați adus mări?

Relu: - E surpriză, să vedem dacă o să-i placă.

Simona: - Ei, ce este?

Sonia: - Relu i-a cumpărat un aparat de fotografiat Kodak

Iancu: - Mă, voi sunteți niște risipitori, așa ceva e foarte scump.

Relu: - Când eram de vârsta lui, să-ți spună sormi-a, asta era ce îmi doream cel mai mult și am ajuns să am un aparat fotografic după ce am terminat facultatea.

(Relu și Sonia intră în living)

Iancu: - Eu mi-am cumpărat primul aparat fotografic după ce m-am însurat. Erau alte timpuri. Copiii de astăzi au tot ce își doresc. Cu mult mai mult decât aveam noi la vremea lor.

Sonia: - Iancule, erau alte timpuri, iar Sorinel este feblețea noastră.

Simona: -Ia să faceți bine și să ne faceți și nouă o feblețe. Nu contează, dacă o să aibă rochiță sau pantalonași.

Relu: - O să ne străduim sormi-o !

Sonia: (adresându-se lui Simona) – Simona, pot să te ajut cu ceva?

Simona: -Nu, sunt gata cu toate. Vino cu mine puțin în sufragerie să-ți arăt ceva.

(Sorin vine din camera lui)

Sorin: - Tanti Simona, Relule, e fantastic. Mamă, tată, am un aparat de fotografiat.

(Se apropie de Sonia și o pupă apoi se duce la Relu și îl pupă și pe el).

Relu: - O să-ți arăt cum să pui filmul în aparat și cum să-l folosești și să ne arăți și nouă primele poze pe care ai să le faci lui mama și tata.

(Se aude soneria)

(Simona și Sorin se duc la ușe să deschidă)

(Intră Cuțu, Rica și Simon (15), băiatul lor)

Simon: - La mulți ani Sorine (îi dă cadoul)

Rica: - La mulți ani și să crești mare.

Cuțu: - Să fi băiat bun și să-i ascuți pe mama și tata.

Sorin: - Vă mulțumesc.

(Sorin îi spune lui Simon): - Hai în camera mea să-ți arăt ceva

(Băieții ies amândoi din scenă)
(Rica și Cuțu intră în living)

Rica: - Bună Iancule, să-ți trăiască și să-l vezi la nuntă.

Iancu: - Vă mulțumesc și vouă aceeași urare de bine.

Cuțu: - Să-l vezi așa cum îți dorești. Să fie sănătos și ferit de rele.
(se adresează lui Relu)

- Ce faci tu Relule. Nu ne-am văzut de un car de vreme.

Relu: - Da, ai dreptate. Cred că ultima oară ne-am văzut anul trecut la sărbătorirea doctoratului meu.

Rica: (așezându-se lângă Sonia): - Ce faci tu dragă?

Sonia: - Mulțumesc, deocamdată bine.

Rica: - Ce-ți faci ai tăi?

Sonia: - God tzai dank, deocamdată sunt bine.

(Se aude soneria) (Simona se duce la ușe. În drum îl strigă pe Sorin)

Simona: - Sorine, vino să deschizi ușa mosafirilor tăi

(Sorin vine din camera lui)

(La ușe este Ioji, Fany și Dan (13) băiatul lor)

(Dan are un pachet mare în mână.)

Dan: - La mulți ani Sorine, (îi dă cadoul)

Fany: - La mulți ani !

Ioji: - La mulți ani Sorine, Să vă trăiască

Simona: - Merci, și al vostru să vă trăiască și să fie sănătos

Sorin: (ia pachetul): - Muțumesc tanti Fany și nene Ioji

- Mulțumesc Dane

(copii ies din scenă se duc la Sorin în cameră)

(Ioji și Fany intră în living)

Fany: - Bună seara la toată lumea

Ioji: - Bună fetelor. Bună seara dragilor (se adresează bărbaților)

(Mosafirii din living, răspund aproape în cor)

Mosafirii: - Bună Ioji, ce faci Fany?

Fany: (în grupul doamnelor) :- Ce mai faceți?

Sonia și Rica : - Bine, dar tu?

Fany: Ieri m-am întâlnit cu Ella și am mers împreună la Națiunii să facem cumpărături .

Rica: - Da, și eu am vorbit zilele trecute cu ea la telefon. Îmi spunea că vine tatăl ei dela Iași să-și facă operație de cataract, și o să stea la ei circa trei săptămâni, până se vindecă complet

Ioji: (în grupul de bărbați): -Ce mai faceți? Ce mai e nou pe strada voastră?

Iancu:- Nimica special în afară de unele case la care am văzut câteva steaguri verzi.

Relu: - La noi pe stradă încă nu am văzut așa ceva, dar s-ar putea întâmpla dela o zila alta.

(Se aude soneria)

Iancu (se îndreaptă spre ușe): - Mă duc eu să deschid

(vine și Sorin din camera lui)

(La uşe este Avram Ella și fata lor Miriam (11) Miriam are cadoul în mână)

Miriam (îi dă cadoul lui Sorin): - La mulți ani Sorine și îl pupă

(Sorin ia cadoul):- Mulțumesc Miriam, mulțumesc tanti Ella. Mulțumesc nene Avram

Avram și Ella: Să fi sănătos și să crești mare.

(Sorin îi spune lui Miriam) : Vino în camera mea.

Dan și Simon sunt acolo. Avem un joc de Monopoly.

(Avram și Ella intră în living)

Avram: -Bună seara și să ne trăiască micul prinț

Ella : -Bună seara la toți. (Se îndreaptă spre locul unde sunt doamnele)

- Bună seara vouă dragelor,

Rica: - Tocmai vorbeam de tine.

Ella: - Mă bărfești?

Rica: - Da, le spuneam că am vorbit la telefon și mi-ai spus că vine tatăl tău la București pentru operație.

Ella: - Da, am vorbit aseară cu el la telefon să-l mai încurajez și să știm când vine ca să-l luam dela gară.

Fany: - Sunt convinsă că o să fie bine. Sunt aici doctori chirurghi foarte buni și operația de cataract începe să fie ceva destul de comună.

Ella: - Da știu, dar ști cum sunt bătrânii noștri. Da, și dacă n-o să reușescă, și dacă o să-mi pierd ochiul. În fine, și eu și Avram i-am spus: Tată, să n-ai nici o grije, dar el o ținea pe a lui.

Avram: - Ați auzit că Profesorul Littman deschide un liceu pentru băieți ? Se cheamă Cultura.

Ioji: - De ce e nevoie de încă un liceu de băieți?

Avram: - Nu e încă un liceu. E un liceu pentru copiii evrei, care încep să fie scoși din școlile de stat.

Relu: - Și unde o să fie liceul ăsta? Avram: - Cred undeva pe lângă Mântuleasa. Pe Zborului.

Ella: - Să vedem ce o să facem și cu Miriam.

Fany: - Adică, ce vrei să spui, ce o să faceți cu Miriam?

Ella: - Avram a auzit că este o doamnă Kraindler, care o să deschidă și ea o școală pentru fete.

Rica: - Și asta unde o să fie? Departe de voi?

Ella (Adresându-se lui Avram): - Avram, unde spuneai că o să fie școala Dnei. Kraindler?

Avram: - Am auzit că o să fie pe Romulus. Nu știu încă exact unde. Cineva îmi spunea că cei dela Comunitatea Evreiască, Avocatul Filderman, face demersuri pe lângă Ministerul Învățământului să obțină, clădirile de care au nevoie și ceva fonduri pentru școli.

Ioji: - Astea o să fie școli particulare, nu?

Iancu: - Da ce-ți imaginezi, că o să fie sub patronajul lui Horia Sima?

(Se aude soneria)

(Simona se duce la uşe să deschidă)

(Vine și Sorin din camera lui)

(La intrare sunt: Hary cu Milli și Nicu cu Nina)

(Intră întâi Milli și Nina și apoi Hary și Nicu)

Milli (îi dă cadoul lui Sorin): - La mulți ani Sorinel

Nina (îi dă cadoul lui Sorin): - La mulți ani Sorine

Hary:- Să ne trăiești, să crești mare, și să ai minte bună.

Nicu: - La mulți ani. (I se adresează lui Simona) - Să vă trăiască.

(Sorin i-a cadourile)

Sorin: -Vă mulțumesc tanti Milli și nene Hary. Mulțumesc tanti Nina și nene

Nicu

Simona: - Vă mulțumesc, și voi să fiți sănătoși.

(Hary, Milli, Nina și Nicu intră în living)

Milli:- Bună seara, Să ne trăiască

Hary:- Să dea Dumnezeu să-l vedem terminat cu școala

Nina: - Bună seara

Nicu: - Să crească fără nici un fel de necazuri.

Iancu: (în glumă și puțin sarcastic) – Nicule, unde este locul unde poți să trăiești fără supărări sau necazuri? Spune-mi și mie.

Gazda (Iancu) vrea să ofere ceva de băut fiecăruia.

Iancu: - Spuneți-mi fiecare ce ar vrea să bea. Am pentru doamne un liqueur de caise sau vișinată, iar pentru domni, un coniac Martini sau o țuică bună de prune.

Rica: - Mie dă-mi o vișinată

Fany: - Și mie la fel

Ella: - Eu vreau puțin liqueur de caise

Iancu (se adresează lui Simona): - Simona, tu ce vrei să bei?

Simona: -Dă-mi și mie un liqueur de caise

Iancu (adrsându-se lui Relu): - Relule, dă-mi o mână de ajutor și oferă-i scumpei tale consoarte ce îi place.

Relu: - Știu că ei i-ar place vișinata de casă.

Iancu: - Milișor tu ce vrei să bei?

Milli: - Dă-mi și mie o vișinată

Iancu: - Nina, tu ce ai vrea?

Nina: - Ști ce Iancule, dă-mi puțină țuică

Hary: - Asta-i domnule o adevărată personalitate, nu umblă cu dulcegării

(Iancu se duce în colțul living-ului, unde este o măsuță cu băuturi și se întoarce cu băuturile pentru doamne pe o tavă, le servește pe doamne cu băuturile dorite)

(Relu este și el în colțul camerei și vine cu paharul pentru Sonia)

Iancu: - Acum domnilor vă rog să vă expuneți preferințele:

Hary: - Iancule, pe mine mă ști, mă cumperi ușor cu o țuică bună

Cuțu: - Da, dă-mi și mie țuică.

Nicu: - Eu vreau un Martini

Ioji: - Și cu mine scapi ușor cu un Martini

Avram: - Nu, eu nu o fac din spirit de opoziție, dar vreau tot o țuică bună de-a noastră

Iancu (adrsându-se lui Relu): - Relule, ai tu grije de tine însuși?

Relu: - Nici o grije, sunt de-al casei. Am eu grije să-mi iau ce îmi place.

(Iancu se duce în colțul living-ului, unde de pe masa cu băuturi umple paharele pentru domni și se întoarce cu băuturile pe o tavă, îi servește pe domni cu băuturile dorite.

Între timp s-au format mici grupuri; fiecare grup are diverse subiecte de conversație.

Primul grup de mosafiri: Cuțu, Hary, Nicu stau de vorbă despre afaceri

Cuțu: - Cum merg treburile la tine? (se adresează lui Hary)

Hary: - Cum să meargă. Nu curge, dar pică. Mulțumesc lui Dumnezeu că încă mai pot aduce o pâine în casă. Cum e la tine?

Cuțu: - Destul de greu, ne fac îștia tot felul de șicane și guvernul nu ia nici o măsură împotriva lor. Zilele trecute am auzit un discurs a lui Antonescu și spunea că nu este de acord cu politica legionară, și va lua măsuri împotriva Gărzi de fier.

Hary: - Nu mai cred nimica. Totul e propagandă. Sima, e omul lui Hitler și îi face jocul aici în țară.

Nicu: - Tot ceea ce cred este că nici celor de peste ocean nu le prea convine să-l lase pe nebun să se extindă în toată Europe.

Se trece al al doilea grup de mosafiri: Ioji, Avram, Relu, vorbesc despre politica internațională.

Ioji: - Ce zici de alipirea Cehoslovaciei la Vermacht?

Avram: - Dacă merge așa în câteva luni ajungem să-i vedem mărșăluind pe Calea Victoriei.

Relu: - Crezi că Domnului Delano Roosevelt, îi place o asemenea ofensivă dar nu prea are ce să facă.

Ioji: - Cum n-are ce să facă? Să-i avertizeze și dacă nu înțeleg să se retragă în granițele lor și să-i lase pe evrei în pace, să le tragă câteva bombe și o să le potolească pofta de crimă și expansiune în lume.

Avram: - E ușor de spus dar destul de dificil de făcut. Nu vezi cum s-au militarizat? Și asta încă nu e nimica. Planul lor este să pună mâna și pe noi, să ne ia petrolul și mâncarea și să ne pună să muncim pentru ei.

Ioji: - La cine te referi când spui că ne vor pune să muncim pentru ei?

Avram: - Cum la cine? La toți, indiferent că sunt români, evrei, țigani, armeni sau mai știu eu ce.

Relu: - Cred că pe noi ne trimit în lagăre de muncă, în cel mai fericit caz, sau o să ne facă săpun.

Se trece al al treilea grup de mosafiri (soțiile mosafirilor și soția gazdei): Rica, Nina, Ella, Simona, Fani, Milli, Sonia. Conversația lor se referă la o nuntă la care a fost Ella invitată.

Ella: - Să vă spun cum era mireasa. Avea o rochie foarte puțin decoltată și la gât purta un colier aur. Lisa, mama miresei mi-a spus că el i l-a cumpărat la logodnă. Ce mi-a plăcut era că avea niște mănuși lungi albe până aproape de cot. Le-a primit dela Paris dela o verișoară de a ei împreună cu o pereche de pantofi splendizi albi din năbuc. Avea o trenă cred de 10 metri iar buchetul de flori era absolut splendid.

Rica: - Cum e el?

Ella: - A, nimic special. E mai mare ca ea cu vre-o 8 ani. Are părul grizonat, e subțire, înalt, dar se vede că e un bărbat mai în vârstă.

Nina: - Ce face, cu ce se ocupă?

Ella: - Ei spun că e avocat și că are biroul lui de avocatură cu încă doi frați. Dar în actualele condiții o să trebuie să renunțe și să lucreze sub numele unui avocat creștin, un oarecare Omer Popovici, sau așa ceva. N-am reținut exact numele lui.

Nina: A deci nu e cine știe ce de capul lui.

Rica: -Ei, n-ai cum să ști dragă. Poate și așa câștigă bine.

Sonia: Și, unde a avut loc nunta?

Ella: -La un templu mic, Voința, e undeva pe lângă Moșilor

Rica: Era lume?

Ella: Arhi-plin. Aproape că mi-a venit să leșin că nu prea era aer.

Fany: -Și unde a fost masa, după aceea?

Ella: - Întâi au vrut s-o facă la Ambasador și pe urmă tatăl ei a spus că e mai bine s-o facă acasă la ei. Au o casă mare și au avut loc suficient. Cred că au fost peste 80 de persoane.

(Simona, gazda, se ridică și îi invită pe toți în sufragerie la masă)

Simona: - Haideți să luăm o gustare.

ACTUL I

Scena II-a:

Grupurile de mosafiri se deplasează de la locurile unde erau și se îndrăpță spre sufragerie; fiecare se așează alături de soția sau soțul respectiv. Iancu, trece pe la fiecare și umple paharele cu vin, după care pune sticlele cu vin pe masă ca fiecare să se servească când vrea.

Toți ridică pahare și urează părinților sărbătoritului, să le trăiască băiatul.

Simona: - Dragii mei vă rog să vă serviți singuri cu tot ceea ce vă place.

Fiecare își i-a în farfurie din mâncărurile de pe masă.

Se continua discuțiile care începuseră în livingroom.

Relu: - Cred că în curând, îi avem aici.

Avram: - Asta în cazul în care nu apare vre-o opoziție din partea lui Roosevelt sau a lui Churchil.

Nicu: - Churchil nu cred că face nimica. Nemții sunt la porțile Londrei

Avram: - Există o înțelegere anglo americană și asta va ajuta.

Ioji: - Nu-i văd pe americani să se amestece în Europa. Au ei acuma problemele lor grave.

Hary: - Dacă nu-l oprește careva pe nebunul îsta, ne trimite pe toți în lagăre de muncă sau în cuptoare.

Avram: - Nu cred că evrei din America ar accepta ca fratele, tatăl, unchiul sau nepotul lui să ajungă în lagăr sau să fie ars de viu.

Ioji: - Ce crezi că pot face evrei de acolo când n-au putut face nimica evrei din Germania ?

Iancu: - Nu vorbi așa. E o mare diferență între evrei americani și cei din Germania; evrei americani sunt liberi.

Ioji: - Și ce vrei să spui că evrei din Germania nu erau liberi?

Iancu: - Ba da, dar ei se credeau nemți și nu-și puteau imagina că Hitler le va spune că ei nu sunt nemți, sau arieni și ca atare trebuie exterminați.

Simona: - Dragii mei nimeni nu spune nimica despre preparatele mele?

Rica și Nina în cor: - Sunt delicioase.

Fany: - Spune-ne, pateurile cu carne le-ai făcut sau le-ai cumpărat?

Simona: - Nu, am o vecină, Dna Marta, care este realmente o specialistă în pateuri și ea le-a făcut special pentru Sorin. Îl iubește ca pe copilul ei.

Rica: - Este evreică?

Simona: - Nu, dar suntem vecini de mulți ani și ține la noi mai mult decât la familia ei.

Fani: - Asta este grozav de bine. O ști pe Dna. Olga, de lângă noi. E la fel parcă e parte din familia noastră. Iarna trecută când am fost o săptămână bolnavă, a

venit în fiecare zi și a făcut mâncare pentru noi toți. Când plecăm în vacanță ei îi lăsăm cheile să aibă grije de casă și să ne ude florile.

Simona:- Da, și vecina asta e mai mult decât o soră pentru mine.

Copiii au venit din camera lor unde aveau servită masa să mai ceară ceva dela Simona.

(Sorin vine lângă Simona și îi spune ceva la ureche)

(Simona se ridică dela masă)

Simona:- Scuzați-mă pentru câteva momente, am noi solicitări gastronomice.

(Simona le spune copiilor):- Mergeți înapoi în camera voastră și vă aduc acolo totul.

Hary(ridicând paharul): - Sorine, la mulți ani.

Sorin: - Mulțumesc nene Hary

Hary: - Ia spune-mi: ce-ai vrea tu să faci după ce termini liceul?

Sorin: - Mi-ar place să mă fac arhitect. Când am fost odată la voi l-am văzut pe Theo lucrând la un proiect și mi-ar place să fac și eu așa ceva.

Avram: - Asta-i o meserie grozav de frumoasă și de mare viitor

Ioji: - Cum stai cu matematica?

Sorin: - Sunt printre primii din clasă

Ioji- Dar cum stai cu desenul?

Nina: - Asta se învață

Nicu: - Are dreptate Nina, desenul se învață, dar trebuie și ceva talent și imaginație

(Copiii ies cu toții din scenă, se duc din nou în camera lor)

Hary: - Mie-mi spui. L-am agajat pe arhitectul Melun să ne facă proiectul casei și a ieșit un vagon de tren.

Iancu: - Ei, a făcut și el ce s-a putut pe terenul care l-ai avut

Hary: - Dă-l naiba că a avut suficient teren și putea să pună altfel casa pe terenul care l-a avut la dispoziție.

Ioji : - Lasă că după război o să fie enorm de mult teren disponibil de la casele bombardate și atunci să vezi ce o să mai se caute arhitecți.

Iancu: - S-ar putea să fie mult teren, dar nu știu câți vor avea bani să plătească pentru construcția unei case.

Cuțu (cu o voce puțin sarcastică)

- Evreii o să aibă bani, fac ei ce fac și scot banii când e nevoie.

- Mai au câte un medalion de la bunica, sau vre-o broșe cu pietre, dela mama soacră, așa că o să găsească ceva să vândă și să-și asigure banii de care au nevoie.

Nicu: - Să sperăm că o să mai fie ceva evrei aici care o să vrea să construiască case.

Ioji: - Ce vrei să spui, dacă o să mai fie ceva evrei aici?

Nicu: - Zilele trecute m-am întâlnit cu un amic care mi-a spus că se pregătește un vapor care îi va duce pe evrei în Palestina.

Cuțu: - Cine pregătește vaporul? Și cât de mare va fi acest vapor? Câți evrei o să vrea să plece? Încăpem cu toții pe el?

Nicu: - Vorbesc serios. Nu știu mai multe acuma dar în câteva zile mi-a promis prietenul meu că îmi va da mai multe informații. Îmi spunea că este pe calea Victoriei la numărul 100 o agenție de voiaj se numește Turismul Mondial, care este în legătură cu Comitetul Evreiesc și ei vând biletele pentru acest vapor.

Milli: - Da, am auzit și noi de asta. Ieri a venit fiu-meu și ne-a spus: mamă, tată, se pregătește un vapor care îi va duce pe evrei în Palestina. M-am hotărât să plec și eu acolo.

Nicu: - A-ți văzut, nu-i o invenție de a mea. Și alții au auzit de ea.

Cuțu (uitându-se la Milli și la Hary):

- Și voi ce-ați spus?

Hary: - Ne-a cam luat prin surprindere și i-am spus. Tu ești nebun? Unde te duci tu acolo? Pe cine cunoști tu acolo? Ce-ai să faci tu acolo? Pe noi cu-i ne lași ?

Iancu: - Poate are el dreptate. Nu vezi ce se întâmplă în țară și în întreaga lume?

Hary: - E ușor 25 la fundul altuia.

- Dacă fiul tău ar veni la tine și ți-ar spune așa ceva, tu ce i-ai spune?

Iancu: -La noi nu e cazul. Sorin este încă prea mic să hotărască singur așa ceva. Dar, dacă va fi nevoie vom pleca cu toții.

(Un moment de tăcere s-a lăsat peste toată atmosfera sărbătorească).

Ioji: (parcă ar vrea să schimbe subiectul discuției. Adresându-se lui Relu) - Dom'n Profesor de istorie, ia spune-ne și nouă cum s-a întâmplat când l-au lichidat pe Iorga. Ți-a fost profesor, nu-i așa.? Și știu că i-ai fost și asistent.

Relu: (cu o voce care marchează modestie) - Dragilor, eu am fost unul din asistenții profesorului Iorga. El avea o mulțime de asistenți. Pe mine m-a luat pentru că știa că îmi pregătesc doctoratul în domeniul istoriografiei universale și Profesorul era preocupat de diferitele aspecte ale acestei vaste problematice. Chiar în dimineața zilei când l-au luat de acasă, dela Sinaia, vorbisem cu el la telefon și mi-a spus: Sunt aproape gata cu încă un capitol al lucrării și vreau ca la mijlocul săptămânii viitoare să ne vedem și să discutăm. Profesorul așa cum știți, era o adevărată enciclopedie. Dacă ar fi reușit să-și termine lucrarea era o lucrare unică pe plan mondial scrisă de un singur om. Era o enormă plăcere să vorbești cu el și să-l asculți. Ideile lui erau bazate pe un enorm volum de informații, cu totul deosebite.

Ioji: - Și totuși de ce l-au lichidat legionarii? nu aveau și ei nevoie de o asemenea personalitate?

Relu:- Să nu uităm că în '40 România ca urmare a notelor ultimative sovietice a pierdut Basarabia și Nordul Bucovinei. Iar la 30 august, prin Dictatul dela Viena a pierdut și Nord-Estul Transilvaniei în favoarea Ungariei. Regele Carol care preluase conducerea țării cu doi ani înainte se angajase să păstreze integritatea teritorială a țării. Când în '40, Carol a fost forțat să abdice, puterea a fost preluată, așa cum știți de Ion Antonescu. Antonescu, a vrut să formeze un guvern de uniune națională și a invitat să facă parte din cabinetul prezidențial reprezentanții Partidului Național Țărănesc, Paridul Național Liberal și ai Mișcării Legionare. Conducătorii celor două partide, Iuliu Maniu și Constantin I.C. Brătianu, au refuzat să facă parte și atunci Antonescu a format guvernul bazat din punct de vedere politic pe legionari. Pentru Profesor, formarea acestui guvern a fost un moment critic. De multe ori când am stat de vorbă cu el, îmi spunea că nu-i suportă pe legionari cu toate ideile lor ultra naționaliste și devenise chiar un adversar puternic al lor și în special al lui Codreanu.

Ioji: -Și de aia l-au omorât?

Relu: -Nu, stai să vezi, Codreanu, i-a trimis o scrisoare Profesorului, în care îl acuza de (accentuează pe următoarele cuvinte) **necinste suflească**.

Avram: -Să ști că nici Profesorul tău nu era chiar cel mai bun băiețel

Ioji: -Avrame, lasă-l să ne povestească.

Relu: -Codreanu, îi scrisese Profesorului că după ce ani de zile Profesorul militase pentru un comerț românesc și propusese să-i scoată pe evrei din această ramură economică

Avram: - Ați văzut, v-am spus eu că n-a fost chiar cel mai bun băiat

Cuțu: - Și ce l-a supărat pe legionarul îsta ideile lui Iorga?

Relu: - E aici vine cluul, Codreanu era supărat că atunci când legionarii și-au deschis propriile magazine, Profesorul ceruse lichidarea acestora.

Nicu: - (răzând) Cred că nici el nu prea știa cu cine să țină, cu evrei sau cu legionarii

Hary: - Și s-a impresionat Profesorul tău de scrisoarea lui Codreanu?

Iancu: - Nu uitați că a fost Prim-Ministru și de, era o mare personalitate

Relu: -Profesorul, s-a simțit profund jignit, a luat scrisoarea și s-a dus cu ea la Armand Călinescu, care era Ministru de interne. Armand, a luat scrisoarea și s-a dus cu ea la Carol. Carol, după ce a citit scrisoarea, l-a chemat pe Profesor și i-a spus să-l dea în judecată pe Codreanu.

Hary: - Dacă trăia bietul Caragiale, mai scria o piesă și despre scrisoarea asta

Rica: - Și ce-a făcut Profesorul, l-a ascultat pe Carol?

Relu: - Da, l-a acționat în justiție, și a început procesul.

Nicu: - Nu știu toate amănuntele, dar îmi aduc aminte că au apărut în ziare ceva informații.

Relu: - La un moment dat, Profesorul și-a dat seama că de fapt fusese unealta unei mașinațiuni a lui Carol, și a vrut să-și retragă plângerea.

Iancu: -Âștia se jucau cu procesele ca în jocul îla cu uite popa, nu e popa

Relu: -Profesorul a vrut să-și retragă plângerea spunând că scrisoarea mai mult ca sigur a fost scrisă într-un moment în care Codreanu nu fusese conștient de faptele sale și ca atare nu merita să fie luată în considerație de justiție

Nina: - Și s-a oprit procesul?

Relu: -Nu, procesul a continuat și Codreanu a fost condamnat la șase luni închisoare. Ierior, probabil la presiunea lui Carol s-a redeschis procesul și Codreanu a fost condamnat la zece ani pușcărie.

Cuțu: - Pentru aceeași vină?

Relu: - Da. În noaptea de 29 spre 30 noiembrie Codreanu a fost asasinat și îngropat la Jilava.

Hary: - Carol a știut de asasinarea lui Codreanu?

Relu: - Sigur că a știut, chiar el a dispus-o. Odată cu Codreanu au mai fost executați încă 13 legionari (Nicadorii și Decemvirii), chiar de către jandarmii care îi duceau spre închisoarea Jilava. Au fost lichidați în pădurea dela Tâncăbești, aici lângă București. Când Antonescu a format guvernul cu legionarii în frunte,ăștia au pornit o campanie nebună împotriva Profesorului. Pentru că dețineau conducerea unor sectoare cheie în administrație: (începe să numere pe degete) învățământul, internele, sănătatea, presa, radioul și altele, au impus ca Profesorul să fie scos imediat dela Universitate, deși el beneficia de o lege prin care se spunea că (accentuează pe următoarele cuvinte) Iorga va rămâne profesor la Universitate pe viață. Tot ei au cerut apoi ca Profesorul să fie pensionat imediat și dela insitulul de Istorie Universală, pe care el îl creiase. Ne mai având ce să mai facă în București, s-a retras la Sinaia și continua să scrie la lucrarea lui. De acolo l-au luat și l-au omorât.

Hary: - Da am auzit că a fost omorât, dar nimeni nu vorbea despre așa ceva. Nici presa și nici radioul n-au spus un cuvânt.

Iancu: - Ce vroiai să spună? (pune mâna la gură ca și când ar țipa în pâlnia unui megafon) Alo, toată lumea ascultați, noi l-am omorât pe savantul Nicolae Iorga!

Nicu: - Mie-mi spuse-se un prieten care ascultase BBC-ul și care făcuseră și ei unele comentarii, dar nu aveau nici ei prea multe informații.

Relu: - De frică, Rectorul Universității a interzis să se pună un steag de doliu la Universitate, iar presa a refuzat să publice măcar un ferpar despre moartea Profesorului. De aceea nu se știau prea multe lucruri.

Avram: -Așa s-a întâmplat și cu Virgil Madgearu. Nici despre ele nu s-a spus nici un cuvânt. L-au lichidat și s-au făcut că nu știu nimica.

Cuțu: - Așa au făcut și cu Armand Călinescu.

Fany: - Atunci am citit în ziar că cei care l-au omorât, au fost prinși și executați în acelaș loc unde îl omorăseră pe Călinescu.

Hary: - Da, îmi spunea un băiat dela noi din întreprindere că pe criminali îi lăsasera expuși câteva zile acolo și pe fiul lui, împreună cu alți elevi i-au dus cu autobuzele, în frunte cu profesorii lor să le arate macabra scenă. Și, îmi povestea că era o placardă acolo pe care scria: (arată cu mâna, parcă ar fi scris el) Așa vor muri toți trădătorii de țară !

Ioji: - Oi vei, dacă pe aceste personalități marcante ale vieții economice și politice i-au lichidat fără nici o jenă, cu noi nu au și nu vor avea nici cea mai mică problemă să ne termine rapid.

Relu: - Păi, ce numai pe ăștia i-au lichidat? L-au omorât pe I.G.Duca, pe G.Marinescu, pe Iamandi și au încercat să-l asasineze chiar și pe Carol.

Rica: - Pe Carol?

Relu: - Da, pe Regele Carol.

Avram: - Asta n-am știut-o.

Nicu: - Nici eu, de ce?

Relu: - Ei spuneau că Regele a fost inamicul lor și al țării, numărul unu. L-au învinuit de moartea lui Codreanu și de faptul că România pierduse teritoriile Cadrilaterului, Nordul Transilvaniei, Bucovina și Nordul Basarabiei

Cuțu: - Că se omoară între ei, treaba lor, dar ce au cu noi? Noi nu am spus să-l omoare pe vreunul dintre ei. Noi nu le-am făcut nici-un rău.

Nicu: - Așa-i Cuțule, ai dreptate, dar asta e politica. Una e politica pentru simpli muritori, ca noi și alta este cea pentru vârfurile conducătoare.

Cuțu: - Ce vrei să-mi spui, că există două feluri de politici.

Nicu: - Desigur, ce tu te-ai născut ieri?

Când e vorba de mine, sau de tine e una, iar când e vorba de mai marii noștrii, e alta.

Cuțu: - Nu te înțeleg, poți să-mi dai un exemplu?

Nicu: - Ia spune-mi, te-ai gândit sau ai știut tu vre-odată de întâlnirea dintre Corneliu Codreanu – șeful mișcării legionare și Rabinul Alexandru Safran?

Cuțu: - Nu, n-am auzit. Unde a fost întâlnirea asta?

Relu: - Da, Nicu are dreptate. În 1937, la sediul mișcării legionare, la Casa Verde Corneliu Codreanu, l-a primit de Safran.

Cuțu: - Pe Safran al nostru? Pe Rabinul Sef?

Nicu: - La data aia Safran nu era încă Rabin Sef. A devenit Rabin sef după trei ani de zile.

Cuțu: - Ce aveau ei de vorbit?

Nicu: - Au avut un schimb de vederi

Cuțu: - Adică, s-au uitat unul la altul?

Nicu: - Cuțule, lasă gluma la o parte.- Au avut un schimb de păreri.
 Relu: - Despre asta a scris Safran într-o lucrare a lui. El spunea: La întâlnire și-au expus personal, cu sinceritate ideile și crezul lor.
 Cuțu: - Asta nu pot s-o cred.
 Nicu: - Chiar dacă te rog eu s-o crezi?
 Cuțu: - Asta este peste puterea mea de înțelegere.
 Relu: - Și totuși așa s-au petrecut lucrurile. Safran a scris-o în cartea lui care se numește Marx a fost antisemit.
 Cuțu: - Marx a fost antisemit ca și Hitler? Probabil că Hitler îl citise și el pe Marx și de aia a devenit antisemit.
 Nicu: - Nu răde, că așa a fost.
 Cuțu: - Ce?, cu Hitler care l-a citit pe Marx?
 Relu: - Nu, lasă gluma, e vorba de întrevederea dintre Codreanu și Safran..
 În cartea asta a lui Safran, el spune că au stat de vorbă peste două ore.
 Cuțu: - Ce pierdere de timp!
 Relu: - La terminarea convorbirii, povestește Safran, Codreanu s-a ridicat, ia întins mâna și i-a spus: Am avut o mare plăcere de întâlnirea noastră. Nu știu dacă am rezolvat problemele.
 Cuțu: (intrevine în povestirea lui Relu) – Bine înțeles că n-au rezolvat nici o problemă, doar s-a văzut ce a urmat.
 Relu: -(continuă) :- dar am învățat , i-a spus Codreanu, fărâme din taina infinită a credinței.
 Cuțu: - Ce a învățat el, nu știu dar ce pățim noi evrei o știe totă lumea.
 Avram: - Ce putem noi să facem?
 Iancu: - Trebuie să fim conștienți că aici nu va fi mai bine pentru evrei și ca atare, cine poate scăpa, trebuie să scape.
 Ioji: - Unde și cum să scăpăm?
 Nicu: - Dacă o să am unele informații mai precise, o să vi le spun și vouă.
 Fany: - (care rămăsese pe gânduri) Despre ce?
 Nicu: - Cum despre ce ? (cu vocea mai târăgânată) despre vaporul care se pregătește să-i ducă pe evrei în Palestina

Luminile pe scenă se sting foarte încet până la complet.

Se lasă cortina

ACTUL II

Tabloul 2:

Într-un colț al scenei, o cabină telefonică. Nicu intră în cabină și formează un număr de telefon.

Se aude sunetul soneriei de telefon și vocea unei secretare care răspunde la telefon :

- Alo
 - Alo, bună ziua, Aș putea vorbi cu Dnul Hary?
 - Cine îl caută?
 - Numele meu este Nicu Abramovici
 - Un moment Dle. Abramovici

Hary: - Alo

Nicu: - Hary, eu sunt Nicu

Hary: - Bună Nicule, ce faci?

Nicu: - Bine Hary. Când am fost la Iancu, v-am spus de vaporul care va pleca spre Palestina

Hary:- Da, și Milli a spus că și Theo, a venit cu aceeași știre.

Nicu: - Ei bine, prietenul meu mi-a adus azi o copie a anunțului oficial despre vapor și al Aleyei ce se organizează. Trec diseară pe la voi să-ți aduc copia care am primit-o.

Hary: - Bine Nicule, îți mulțumesc. Ști ce, ia-o și pe Nina și veniți la noi. O să vorbesc și cu vărul meu Leon și cu Ruth soția lui, să vină și ei. Știu că și ei sunt interesați să afle mai multe despre Alya asta. Și îi chem și pe Ioji cu Fany.

Nicu: -Foarte bine, ne vedem diseară. La revedere.

Hary: - La revedere Nicule,

Scena se întunecă și pe fundalul ei apare anunțul:

COMITETUL DE EMIGRARE AL EVREILOR

Facem cunoscut tuturor celor interesați că pe data de 12 decembrie 1942 se organizează o Alya spre Palestina, cu vaporul STRUMA.

Cei interesați să contacteze imediat Comitetul nostru pentru a primii toate informațiile necesare, formularele pentru completare și sumele de bani ce trebuie depuse

Președintele Comitetului ,

Eugen Meissner

Secretar,

Haimovici

Membrii Comitetului,

Ella Gutman Buzescu

Ariel Leibovici

Herșcu Zissu

Max Schwartz

ACTUL II

Scena I-a:

Seara, la Hary și Milli acasă. Încep să vină cei chemați: Leon și Ruth, Nicu și Nina, Se aude soneria și Milli se duce la ușe. Vin unii după alții la scurt timp. Ioji și Fany întârzie să vină.

Hary: - (Uitându-se la ceas) E ora 7:30 și Ioji și Fany încă n-au venit. În general ei sunt foarte punctuali.

Nina: - Probabil Fany n-o fi fost gata în timp.

Milli: - M-aș mira, ea întotdeauna e gata înaintea lui și ea îl așteaptă pe Ioji.

Ruth: - Crezi că li s-o fi întâmplat ceva?

Hary: - Nu cred, dar mă mir atâta tot. Să vă dau ceva să beți?

Nicu: - Nu ne da nimic, de-abea am avut masa de seară și nu mai vrem nimica. Am venit să vorbim despre ceva foarte serios. Ce ne facem dacă situația se încurcă și Generalul nu ne ajută cu nimic.

Leon: -Ce s-ar putea face?

Hary: - Nu e decât o singură soluție. Să plecăm și noi.

Leon: - Și ce-o să facem acolo? Noi avem și părinții lui Ruth și pe maică-mea. Ce fac cu ei? Cum o să mă descurc cu atâtea persoane pe capul meu. Aici au câte o pensie și de bine, de rău se descurcă. Îi mai ajutăm și noi, dar baza o au ei.

Hary: - Ce să faci, îi luați și pe ei cu voi și statul o să ne ajute. N-o să ne lase să murim. Suntem cu toții fii lui Moişe Rabeini, indiferent de unde venim.

(Se aude soneria. Nicu se uită la ceasul de pe perete. Este deja 8:30)

(Milli se duce să deschidă uşa. Intră Fany și Ioji. Sunt cam descompuși la față și foarte agitați)

Hary: - Ce-i cu voi? Ne-am îngrijorat. S-a întâmplat ceva?

Ioji: - Tocmai când ne pregăteam să ieşim din casă am auzit gălăgie pe Moşilor. I-am spus lui Fany: Stai puțin să vedem ce este; am stins lumina și ne-am uitat pe geam. Știi la Ițicovici, plăpumarul din colțul străzii, o bandă de golani au aruncat cu pietre în vitrina prăvăliei lui și i-au spart complet geamurile.

Leon: - Erau pur și simplu niște golani sau băieții lui Sima

Nicu: - Categorie erau legionari. Au mai făcut asemenea acte și acum câteva nopți în Labirint. După ce au spart geamurile la câteva prăvălii și la câteva case, au scris cu vopsea pe uși: Jidani plecați în Palestina !

Ioji: - A luat guvernul vre-o măsură? Nici una. S-a făcut că nu a aflat.

Hary: - Ce putem face? Trebuie să fim atenți și pe cât posibil să-i evităm.

Fany: - Îi evităm noi, dar nu ne evită ei pe noi.

Leon: - Apropos de guvern, ați văzut lista obiectelor obligatorii pe care trebuie să le dea evrei drept contribuție pentru constituirea de stocuri de îmbrăcăminte în interes social?

Ioji: - Am auzit că Universul a publicat-o zilele trecute.

Leon: - Stai că o am la mine. (se caută în buzunarul de la haină și scoate o bucată de ziar. Da uite-o aici. (desface bucată de ziar, și începe să citească) Este completarea unor dispoziții din legea 936 publicată în Monitorul Oficial 250 din 21 Octombrie 1941.

(Citește ca pentru sine câteva rânduri, după care cu glas tare): Articolul unu: Evrei care nu posedă și nici nu și-au putut procura cantitatea de efecte fixată vor fi absolviți...

Ioji: - God zaidang !

Leon: - Ne, ne, ne, nici un God zai-dang, Ascultă până la capăt: Evreii vor fi absolviți (accentuând cuvântul următor) **doar** numai dacă vor plăti: (își schimbă puțin glasul), 800 lei pentru o cămașe, 500 lei pentru o pereche de izmene, 150 lei pentru o pereche de ciorapi, 100 lei pentru o batistă, 200 lei pentru un prosop, 1000 lei pentru o flanelă, 6500 lei pentru o haină de postav, 3500 lei pentru o pereche de pantaloni de postav, 10000 lei pentru un palton, 1800 lei pentru o pereche de bocanci. Vreți să vă citesc mai departe?

Hary: - Da, continuă, sunt curios ce mai vor.

Leon: - (continuă cititul): 3000 lei pentru o pătură, în fine lista e lungă. Sumele vor fi depuse în zece zile. Contravenienții vor fi aspru sancționați.

Ioji: - Plătim în bani. Plătim în obiecte. Plătim cu sânge și viață

Hary: - Da, nu-i nici o greșeală în calculele lor. Totul e precis, fix, calculat strict contabil.

Nicu: (care până acuma stătuse liniștit și nu scosese nici o vorbă): Nu dau nici o amânare, nici o indulgență, nu fac confuzii. Trebuie să plătim și gata. Ați văzut și comunicatul de înrolare în unitățile de muncă dela cercurile de recrutare?

Hary: - Da, toți evrei între 18 și 50 de ani trebuie să se prezinte de urgență la cercurile de recrutare.

Ioji: - Și ce vor să facă cu noi?

Hary: (cu o notă de ironie în glas): Vor să ne trimită la stațiuni de odihnă gratuite. Ce crezi? Ne vor trimite pe front în Transinustria, sau la muncă obligatorie, S-au să curățăm străzile și drumurile pe unde urmează să se deplaseze unitățile militare, sau mai știu eu unde.

Nicu: - Mie mi-e frică că vor să facă liste cu noi și apoi să le dea lui Hitler ca să ne trimită în lagăre.

Hary: - Nicule, nu fi naiv, nemții n-au nevoie de listele lor; ei au deja liste cu toți evrei din toate țările pe care deja le-au ocupat sau le vor ocupa.

Nicu: - Nu ai văzut Universul de săptămâna trecută, unde Majestatea Sa a semnat Decretul de lege privind situația juridică a evreilor. (începe să enumere din cele amintite). Sunt socotiți evrei: cei de religie mozaică, creștinii născuți dintr-unul din părinți care este de religie mozaică, creștinii născuți dintr-un părinte de religie mozaică, (accentuând pe următorul cuvânt și făcând un gest cu degetul arătător vrând să marcheze și mai convingător cuvântul) și care sunt **nebotezați**.

Ioji: - E deajuns mâine dimineață să dea un comunicat: Toți evreii să se adune în Piața Universității și apoi să ne urce în camioane și să ne ducă la trenuri și să ne trimită nu știu unde.

Hary:- Și ce vrei să spui cu toate astea? Care-i părerea ta? Ce ar fi de făcut?

Ioji: - Nici eu nu știu prea bine, dar cred că ar fi o soluție să folosim Alya care o organizează Comitetul de Emigrare și să plecăm cu toții în Palestina.

Nicu: -Ceea ce îmi spunea prietenul meu care mi-a dat copia asta (și scoate foaia de hârtie din buzunar) cu datele Alyiei, este că treaba este destul de urgentă.

Leon:- Ce se numește urgentă? E vorba de o săptămână, o lună, un an, sau cât?

Nicu: - Nu pot să-ți spun acuma dar putem să aflăm.

Ioji: - Știu și eu pe cineva la Comitet și cred că îmi poate da unele informații.

Hary: - Nu uita că dacă se pune cu seriozitate problema plecării, trebuie să ne facem și noi toate socotelile. Trebuie lichidate niște afaceri, trebuie vândute casele, mobilele, etc. etc. Nu e așa de ușor să pornești la un asemenea drum necunoscut.

Leon: - Mie îmi spui?. Eu am trei case de vânzare, cu trei rânduri de mobilier; trei gospodării întregi. Cine îți cumpără așa una-două tot ce-ai agonisit într-o viață, la ce preț și cu ce poți pleca?

Ioji:-Nu știu mai multe, dar o să încerc mâine dimineața să aflu amănunte și apoi o să vă spun și vouă.

Hary:- O să-l întreb și pe Theo și el poate știe mai multe, că îmi spunea și mie și lui maică-sa că e hotărât să plece indiferent ce și cum.

Leon: -Cu el e altă situație, e tânăr, e singur nu are nici o responsabilitate. Dacă într-un an sau doi se aranjează acolo și o să aibă parnasă, o să vă cheme și pe voi și lucrurile vor fi mai simple.

Milli: - Nu mie inima prea ușuară când mă gândesc că vrea să plece. Am un singur copil și cum pot să-l las să plece și să știu că până o să-l revăd o să am un copil pe o bucată de hârtie (începe să plângă)

Nina: (Se apropie de Milli și o îmbrățișează) Stai Milli dragă că nu e treabă de o zi sau două, asta poate dura luni sau ani de zile.

Ruth: - Cum crezi că o să le spunem și noi alor noștri despre o asemenea acțiune. Nu-l văd nici pe papa și nici pe mama că vor să plece și nu știu dacă socru meu ar fi dispus la o asemenea aventură.

Leon: - La vârsta lor o asemenea mișcare este foarte sigură. Unde să-i duc, nimeni nu știe pe nimeni, nu e pământul lor, chiar dacă vorbesc idiș, știu eu cum o să se înțeleagă cu alții? Socrul meu care stă la Buzău, îmi spunea odată: acasă, când iese pe stradă, toată lumea mă cunoaște și îmi spune: Bună ziua Domnule Goldenberg. Când vin aici la voi în vizită, și ies pe stradă nimeni nu mă știe și nici eu nu știu pe nimeni. Cum o s-o ducă el acolo?

Ioji: - Dragii mei, hai să nu intrăm în panică. Să vedem cu ce informații mai vine Nicu, ce informații mai pot căpăta și eu, și poi o să mai vorbim. Vreți să veniți mâine seară la noi.

Hary: - Sigur

Leon: - Da, venim și noi

Hary: - Încearcă Nicule să obții informații cât mai detaliate, unde, când și cum.

Leon: - Și cât !

Nicu: - Bine, ne vedem mâine seara.

Ioji (se uită la Fanyi): - Hai să mergem, că s-a făcut târziu și mâine avem o zi plină.

Fany: - Sper să nu ne întâlnim iar cu legionari pe stradă.

Hary: - Cred că cel mai bine e să luați un taxi.

Leon: - Da și eu cred că e mai sigur să mergeți cu un taxi. Și noi o să facem la fel.

Hary: Când ajungeți acasă dați-ne un telefon.

(Se ridică se plece cu toții. Își iau rămas bun și ies pe ușe). - La revedere, la revedere.

Luminile se sting încet în timp ce Hary și Milli ies din livingrom.

ACTUL II

Scena II-a

O cameră cu o teșghea despărțitoare și două birouri mici cu tot felul de hârti pe ele.

Deasupra teșghelei se vede o firmă: **BILETE DE VOIAJ**

Pe pereți sunt lipite câteva afișe cu destinații TURISTICE (Excursie de la Constanța la Pireu și retur; - sau București –Paris inclusiv vagon-lits cu vizitarea faimosului Turn Eiffel și a renumitului "Moulin Rouge").

Separat un alt anunț pe o foaie galbenă: S-au pus în vânzare ultimile bilete pentru STRUMA. Înăuntrul camerei două birouri. La un birou o secretară mai în vârstă. La celălalt birou un individ îmbracat modest, cu mânecile dela cămașe suflecate, cu cravata desfăcută la gât și cu o țigară în colțul gurii. Pe un scaun în fața biroului, un cetățean cu o privire cam agitată și în același timp foarte rugătoare. Are în mână o pălărie pe care o tot învârte de boruri.

Omul dela birou (Mielu, cu o privire sarcastică și cu un zâmbet fals în colțul gurii);

Mielu: -De fapt Dumneata ce dorești? Vrei bilete sau numai să te informezi cât ar costa? Cetățeanul din fața biroului: Domnule Mielu, spune-mi cât ar costa biletele pentru Struma pentru două persoane și un copil.

Mielu: - Câți ani are copilul?
 Cetățeanul: - Șapte, să-mi fie sănătos
 Mielu: (ia o bucată de hârtie de pe birou și începe să facă o socoteală): - 120.000 de lei
 Cetățeanul: - Am numai 90.000 de lei
 Mielu: - Și ce vrei să-ți fac o reducere?
 Cetățeanul: - Crezi că s-ar putea?
 Mielu: - Ce să se poată?
 Cetățeanul: - Dumneta spuneai de o reducere
 Mielu: - Eu nu spuneam de nici o reducere. Eu te-am întrebat ce vrei.
 Cetățeanul: - O reducere.
 Mielu: - Dumneta am impresia ca nu ești 100 la 100 (duce ușor mâna la cap, parcă ar vrea să arate că cel din fața lui, nu-i chiar normal) Eu nu fac reduceri. Nu ai aflat ce a spus Mareșalul?
 Cetățeanul: - Nu, nu știu nimic
 Mielu: - De mâine GATA
 Cetățeanul: - Ce înseamnă GATA.
 Mielu: - Gata, înseamnă Gata. Stop.
 Cetățeanul:- Ce gata? Care stop!- Ce poate să fie gata? Biletele? Aaa ...Bile... Da, da... Și cum adică?
 Mielu: - Cum vrei, adică să fie? Ordin (șoptit). De la cabinetul Mareșalului An-to-nes-cu. Ce s-a vândut, rămâne vândut și oamenii pleacă. Ce a rămas, adio ! După război, care-om trăi și om-scăpa.
 Cetățeanul: - Domnule Mielu ... Dar nu se poate...
 Mielu: - Uite că se poate. Dar dacă vrei dumneta să nu se poată peste ce vrea domnul conducător...
 Cetățeanul (cam agitat): - Am nevoie urgent de trei locuri. Pentru mine, nevasă și copil.
 Mielu: - Pofitim, ultimile trei locuri. (se uită pe o hârtie de pe birou) Ba să nu mint. Mai am șase, pentru care au acontat deja unsprezece familii. Care vine mai repede până astă-seară la orele 8, când închidem ...
 Cetățeanul: - Domnule Mielu, Știți ...Eu le iau numaidecât, însă ... (are o privire rugătoare)
 Mielu: - Cunosc. Vă lipsesc 30.000 de lei
 Cetățeanul : - Nu-mi lipsesc dom'le Mielu. Îi am în buzunar
 Mielu: - Scoatei atunci.
 Cetățeanul: - Vreau să spun că îi am ca și în buzunar.
 Mielu: - A! Asta-i altceva.
 Cetățeanul: - Mâine seara sosește socrul meu din Galați și mi-i aduce...
 Mielu: - Ehehe ! Până vine, dacă vine... Eu mîine, gata, fertig! Am tras obloanele cu Struma, că și așa, ce mare procopseală fac?
 Cetățeanul: - Poate ar mai fi o soluție... Eventual ...
 O piatră. Un inel cu piatră...
 Mielu: (cu o întrebare iute și scurtă)- Cîte carate?
 Cetățeanul: - Moștenire din familie, De la bunica soției. Nu pentru vânzare. Doar garanție.
 Mielu: - Garanție? Auzi ce spune dumnealui (parcă s-ar adresa secretarei dela celălalt birou) - Cine mai poate garanta azi și pe cine? - Fi serios domnule Nachmanson. - Nu mai pierde vremea; nu mai sta la tocmeală. - Du-te fuga cu inelul pe Moșilor. La Comitet. - Întreabă de Dnul. Ariel. Îl cunoști?

Cetățeanul: - Da îl știu, el m-a trimis aici

Mielu: - Foarte bine. Atunci spunei, roagă-l, imploră-l (cu o voce apăsată) să-ți primească piatra, bineînțeles dacă face...

Cetățeanul: - Două sute de mii

Mielu: - Mă rog, nu mă privește. Poate nici un sfert, ori mai mult și imediat te-întorci cu bilețelul de la el și-ți eliberez locurile.

Cetățeanul: - Trei

Mielu: - Trei, câte ai nevoie

Cetățeanul: - Credemă, am făcut mari eforturi, întreaga familie ne-am vândut cămășile de pe noi ca să strângem o sumă așa de uriașă

Mielu: -Uriașă? uriașă...(dă din cap în sens aprobativ) - Ascultă-mă domnule dragă, cel mai uriaș lucru este viața nu? Ori vrei să spui că exagerez? Ce mai pierzi vremea?

Cetățeanul: - Mîine seara cînd vine socrul meu, îi dau domnului Ariel suma, și-mi dă înapoi inelul gajat.

Mielu: - Da, da...(cu un ton moale, zeflemitor) - Avem peste o mie de cereri nesatisfăcute, cu tot felul de presiuni, amenințări și reclamații, iar dumneata crezi că domnul Președinte Ariel o să se joace cu dumneata de-a cumpăratul

Cetățeanul: - Eu nu vînd...

Mielu: - Și de-a revîndutul?

(O scurtă pauză se uită unul la celălalt)

Mielu: - Cum vrei. Eu peste o oră, cel mult două nu mai am nici un loc, nici un bilet.

Cetățeanul: - Am să încerc să împrumut de undeva... Nu s-ar putea totuși, ceva mai ieftin, dragă domnule Mielu?

Mielu: - (cu un ton de surprindere și batjocură): ieftin? Mai ieftin spui?

Cetățeanul:- (dînd din cap în sens afirmativ): Așa

Mielu: - Ascultă-mă domnule... - Dumneata pleci și afirmi că e scump. Iar eu rămîn aici și trebuie să zic că-i ieftin, nu? Indiferent cine ai fi. Dacă pentru fiecare client ar trebui să-mi bat atîta capul și să pierd atîta aur de vreme...

(Cetățeanul se ridică încet după scaun și vrea să plece mergând cu spatele spre ușe)

Mielu: - Stai ! Unde te duci?

Cetățeanul: (cu o voce pierdută): - La domnul Președinte Ariel

Mielu: - Pe Ariel îl găsești pînă la zece, unsprezece seara. - Completează aici dumneata formularul ăsta (îi întinde o foaie de hîrtie)... Termen de opțiune pînă mîine dimineața la orele nouă. O secundă mai tîrziu, pierzi locurile. Ne-am înțeles, nu ?

Cetățeanul: - Ne-am înțeles domnule Mielu. Și dacă vine socrul meu cu banii?

Mielu: - De ce să mai vină? Dă-i o telegramă să renunțe. Doar n-ai să-l înșeli Dta pe bietul (cu o voce puțin mieroasă) Ariel c-un inel și-o piatră falsă cînd încă Struma n-a părăsit Constanța.

Se lasă cortina

ACTUL II
Scena III-a

Pe fundalul scenei se proiectează un vapor. Pe scenă vin din toate colțurile pasagerii având bagaje modeste în mână și ruksacuri. Părinți cu copii mari și mici. Oameni mai în vârstă. Mulți tineri. Se aude semnalul unui vapor care se pregătește de plecare. Toți pasagerii se strâng într-un colț al scenei și încep să facă cu mâna în semn de adio celor care au rămas pe uscat. Este seara. Reflectorul se îndreaptă spre un grup de persoane care stau de vorbă. Sunt trei bărbați și o femeie.

Bărbatul 1: -Slavă Domnului că suntem aici.

Bărbatul 2: -Dacă totul merge bine în câteva ore suntem la Istanbul

Bărbatul 3 : - Aveți idee cât timp rămânen în Istanbul?

Bărbatul 1: - Depinde de cât de repede ne vor da vizele de tranzit prin Turcia și de intrare în Palestina.

Femeia: - Am auzit că unii și-au obținut vizele de tranzit și de intrare încă din București.

Bărbatul 2: - Probabil că și le-au obținut mai demult, pentru că în ultimile săptămâni Englezii a refuzat să mai dea vize.

Bărbatul 1: - Au spus că nu dau vize celor dintr-o țară cu care sunt în război.

Femeia: (Cu o notă în glas puțin sarcastică) - Da, eu sunt în război cu Dnul Churchill. Am de împărțit cu el moșia lui bunicu-meu dela Tâncăbeștii din deal.

Bărbatul 1: - Nu rădeți, așa mi-au spus și mie când am fost să mă interesez de viză,

Femeia : - Da, știu, am făcut numai o glumă.

Bărbatul 2: - Să avem răbdare; Stați să vedem cum merg lucrurile. Așa a fost și la vamă. Am crezut că totul o să meargă ușor și o să ne dea drumul fără probleme

Femeia: - Ai avut probleme?

Bărbatul 2: - Am avut un inel dela tata înainte de a muri mi l-a dat și a spus să am grijă de el,că și el îl primise dela tatăl lui, dela bunicu când a murit. Nu era un obiect de valoare. Pentru mine însă, avea o enorma valoare sentimentală. Mi l-au luat. Cu câteva seri înainte de plecare a venit la noi, băiatul cel mare al unui vecin; îl meditasem la matematică și fizică pentru bacalaureat. Auzind că plec din țară a venit și mi-a adus 500 de lei. Mi-a spus că erau bani strânși de el de peste doi ani de zile și că vrea să mi dea mie să mă ajut cu ei. Nu am vrut să îi iau dar atâta a insistat încât, până la urma am acceptat. Mi i-a luat la vamă.

Femeia:- Sunt convinsă că au facut mari abuzuri, pentru că am văzut când unui domn în vârstă nu l-au lăsat să-și ia medicamentele de care avea nevoie, am văzut când i le-au confiscat.

Bărbatul 1: - În fine, bine că suntem aici. (Începe să fredoneze încet Hatikva. După el încep încet și ceilalți din grup să fredoneze și ei. Încet, se mai apropie de acest grup și alții care fredonează și ei Hadikva)

(Un reflector se îndreaptă spre un alt grup care stau de vorbă. Sunt băieți și fete între 18- 20 de ani)

Băiatul 1: - Când am fost să-mi cumpăr biletul, nu am crezut că o să fie atâta lume pe vapor.

Băiatul 2: - Unchiul meu mi-a spus că au mai fost încă vre-o 15 sau 20 de vapoare care au dus evreii în Palestina și au transportat circa 17000 de persoane, din Germania, din Austria și din Polonia.

Fata 1-a: - Tata îmi spunea că Alya pregătește vapoare pentru încă 20000 de plecări .

Fata 2-a: - Am doi prieteni care au plecat cu soțiile lor cu niște ambarcațiuni mici cu pânze și ne-au trimis telegrame că au ajuns cu bine.

Băiatul 3: - Cred că e destul de riscant să pleci cu o barcă cu pânze până în Palestina. Nu știi cum o să fie vremea pe mare și ce te faci dacă te întâlnești cu un echipaj militar german? Te scufundă imediat.

Băiatul 1: - Cum știi ei cine ești și unde te duci?

Băiatul 3: -Te somează să te oprești, se apropie de barca ta, îți cer documentele de navigație și când vâd că ești evreu, te împușcă și îți scufundă barca.

Fata 2-a: - Cum e norocul fiecăruia. Unii au ajuns cu bine, alții nu. Să ne ajute Dumnezeu să ajungem cu bine, și să fim printre cei norocoși.

Fata 1-a: - Amin!

Băiatul 2: - Câți credeți că suntem pe vapor?

Băiatul 3: -Când am fost să iau biletul de vapor, Domnul Mielu, îmi spunea că sunt al 370-lea și că mai avea disponibile încă 400 de bilete, dar că erau înscriși câteva mii.

Fata 2-a :- Părinții mi-au cumpărat biletul acum două săptămâni și Domnul Mielu, le-a spus că mai avea numai câteva.

Fata 1-a: - Haloimes, cine știe ce bilete mai aveau și cât au încasat pentru ele. Important este că am putut să le obținem și să plecăm. De abea aștept să ajungem acolo și să-i aduc și pe ai mei cu toții acolo.

Băiatul 2: - Da, și eu la fel. Le-am promis alor mei că imediat cum ajung o să încep să mă interesez și să fac toate formalitățile ca să pot să-i aduc acolo. Eu sunt din Iași și nu știți prin ce am trecut acolo din cauza legionarilor. Au omorât sute de oameni, au dat foc la case, ce să vă spun a fost groasnic.

Băiatul 3: - Și în București a fost la fel. Au intrat legionarii pe străzile Dudești și Văcărești, au spart casele oamenilor, au furat tot ce s-a putut, iau luat pe bieții oameni, i-au dus la abator și după ce i-au împușcat, i-au atârnat în cărligele unde se agață vitele după ce le taie.

Băiatul 1: - Am auzit și eu că mulți au fost duși în pădurea Jilava, au fost desbracați, împușcați și aruncați unii peste alții. A doua zi au fost găsite 99 de cadavre.

Fata 1-a: - Regele Carol a ordonat arestarea imediată a capilor mișcării legionare care erau oamenii Berlinului în România.

Băiatul 3: - Au fost devastate și câteva sinagogi, au dat foc la toire și la cărțile de rugăciuni.

Fata 2-a : - Să sperăm că am scăpat de criminalii îștia.

Se coboară cortina

ACTUL III**Scena I-a**

Pe fundalul scenei se proiectează imaginea unui port. Este noapte. Reflectoare umblă într-una pe cer. Scena este slab luminată.

Se văd umbrele unor persoane care stau foarte înghesuite. Câteva cușete cu ușile deschise. Multă lume doarme pe jos. Unii dintre cei în picioare umblă cu câte o lanternă în mână și își caută familiile, strigându-i în șoaptă. Se aud văicăreli și plânsese înfundate de femei și copii. Se aud cum unii fac rugăciuni în idiș.

(Câteva persoane poartă discuții în șoaptă. Reflectorul cu o lumină slabă albastră este pe ei)

Sandu: - Rita, unde ești?

Rita: - Aici Sandule.

(Sandu umblă cu lanterna peste corpurile care dorm pe jos și calcă printre ele. Se apropie de locul unde este Rita).

Rita: -Unde ai fost?

Sandu: - Am ieșit pentru 10 minute pe punte să iau puțin aer.

Rita: - E frig?

Sandu: - Da, foarte frig

Rita: -Tare ași vrea să ies și eu puțin la aer. Am amortit aici stând numai în poziția asta pe o parte. Cât e ceasul?

Sandu (apride lanterna și se uită la ceas): 1:30 - Vrei să te miști puțin?

Rita:- Ași vrea dar nu e loc. Suntem aici ca niște scrumbii. N-am cum să mă mișc. Înseamnă să deranjez atâta lume. Ce mai era pe afară?

Sandu: -Erau câțiva bărbați care vorbeau despre un comitet al celor de pe vapor.

Rita: - Ce comitet?

Sandu: -Vor să organizeze un comitet care să ceară comandantului să ne asigure niște condiții mai omenești de transport. Să ne dea puțină căldură și să avem apă și lumină pe vapor. - Vrei să dormi puțin?

Rita: - Vreau dar îmi este tare frig.

Sandu: - Stau eu la spatele tău să te încălzesc puțin.

(Sandu se așează și o ia pe Rita în brațe ca s-o încălzească) - E mai bine acuma?

Rita:-Ceva, da nu cine știe ce. Care e motivul că nu ne pot da puțină căldură?

Sandu:- Am auzit că au probleme cu motorul și cu un generator.

Rita: - Ce probleme au cu motorul?

Sandu: Vorbeau unii că au auzit că motorul nu are putere să ducă o așa de mare încărcătură

Rita: - Adică cum nu are putere să ducă încărcătura asta?

Sandu:- Nu am înțeles prea bine, dar spuneau că vaporul putea să ducă numai 150 de pasageri și s-au vândut bilete pentru aproape 800 de persoane.

Rita : - Și de aceea nu avem căldură și lumină?

Sandu: - Ți-am spus că nu știu exact. O să încerc să aflu dimineață mai multe. - Hai să dormim acuma.

(Sandu și cu Rita se culcă; se aude în altă parte un plâns înfundat de femeie. Alte două personaje stau de vorbă. Reflectorul cu o lumină slabă albastră este pe ei)

Samir: - Mali, scumpa mea, nu mai plânge, o să fie bine.

Mali : - Nu știu de ce îmi este așa de frică. Simt așa aici (arată parcă spre inimă), parcă am o piatră care mă apasă. Noaptea trecută am avut un vis îngrozitor. Mi-a apărut în vis bunica mea din partea lui tata și-mi spunea: Dă-mi mâna, dă-mi mâna să te ajut să vi aici lângă mine.

Sami: (o mângâie pe cap și cu o voce rugătoare) -Scumpa mea, o să vezi că o să fie bine, dimineța o să vedem ce se mai întâmplă și ce mai spun și alții.

(Se aude o voce de bărbat. Este căpitanul vasului. Are o lanternă puternică în mână și umblă cu ea dela stânga la dreapta încercând să cuprindă cât mai multă lume în raza de lumină)

Căpitanul: - Este care-va dintre voi mecanic sau care se pricepe la motoare?

Sami : - Eu sunt inginer mecanic. Ce nevoie aveți?

Căpitanul: - Am nevoie de câțiva mecanici care se pricep la motoare, să pornim motorul vaporului.

Sami : - Nu știu pe alții, dar sunt convins că mai trebuie să fie ceva ingineri pe vapor. Mai trebuie să întrebați și pe alții.

Căpitanul: - Dacă nu am ajutoare, nu putem pleca mai departe. (Sami se ridică în picioare și se îndreaptă spre comandant)

Sami : - Vreți să mergem și să întrebăm din om în om

Căpitanul: - Bine, dute Dta. în stânga și eu merg în dreapta. Ne revedem aici peste o oră.

Sami: - În regulă Domnule căpitan.

Inginerul: - Inițial motorul trebuie să fi fost foarte bun. Este un motor englezesc.

(Sami se pregătește să plece. Înainte de a pleca, vorbește cu Mali)

Sami: - Mali, stai liniștită. Viu înapoi cât pot mai repede.

Mali : - Bine, ai grije, vezi ce faci.

(Sami iese din scenă prin partea stângă. Se aude o voce de om în vârstă)

Bătrânul: - Am pierdut noțiunea timpului. De cât timp suntem pe vapor? (ovoce de copil îi răspunde)

Copilul : - Zeida, asta e a patra noapte.

Bătrânul: - Răboine-șe-loilăm. Sper să ajungem cu bine. Aici simt că mă sufoc. Nu e aer deloc.

(Se aude din nou vocea căpitanului în conversation cu câțiva băieți)

Căpitanul: - Spune-ți-mi, câți dintre voi sunteți mecanici și unde ați învățat meseria.

Primul băiat: - Noi suntem din Bucovina . Întăi am fost la școala de ucenici mecanici și apoi am lucrat în ateliere mecanice.

Căpitanul: - Câți din voi vrea să lucreze jos în hula vaporului, la motor

Al doilea băiat: - Toți 5 câți suntem aici.

(Căpitanul umblă cu lanternă peste fețele băieților mecanici. Apoi se uită la ceilalți câțiva pasageri mai maturi)

Căpitanul: - Dumneavoastră toți 4 sunteți ingineri? Mecanici ?

Primul inginer: - Da, ne-am recunoscut între noi dela Politehnica din București.

Căpitanul: - Vreți să ma ajutați să vedem ce probleme are motorul vaporului?

Al doilea inginer: - Să mergem jos la motoare.

(Se întorc cu toții și pleacă din scenă. Între timp afară se luminează)

(Mali vorbește cu o vecină de cușetă)

Mali: - Nu știu ce e cu bărbatul meu, Sunt plecați de peste trei ore.

Vecina: - Soțul Dumitale se pricepe la motorul vaporului acesta?

Mali: - E inginer mecanic
 Vecina: - Aaa (dă aprobativ din cap).- De unde sunteți?
 Mali: - Din Galați
 Vecina: - Și eu am pe o mătușe la Galați. Stă pe Mavromol
 Mali: - Noi am stat pe Domnească
 Vecina: - A fost frig azi noapte. Nu?
 Mali: - Da foarte frig. Aproape că nu am putut dormi deloc.
 Vecina: - Eu și fata mea ne-am pus câte două pulovăre pe noi și cu pledul cu care ne-am învelit, tot ne-a fost frig.
 Mali: - Da și noi eram bine îmbrăcați. Eu mi-am pus și paltonul pe deasupra pledului dar tot mi-a fost frig.
 Vecina: - Crezi că o să plecăm astăzi mai departe?
 Mali: - Știu eu, depinde ce fac cei care au plecat să repare motorul vaporului.
 Deocamdată parcă plutim în bătaia vântului
 (Apare Sami și cu unul dintre inginerii care au plecat să se ocupe de motor)
 Mali: - Ei, ce-ați făcut?
 Sami: - Am încercat să reparăm motorul..
 Mali:- Și ce ați reușit?
 Inginerul: - Nu prea mare lucru.
 Sami: - Nu se poate face nimica. Motorul îsta este un gunoi, vechi și ruginit.
 Nu mai are nimica bun în el.
 (Sami se adresează lui Mali)
 Sami: - Ști cum au motoarele un arbore care se rotește în jurul axei lor geometrice?, ei bine la îsta totul este distrus. Roțile dințate sunt sparte, cuplajele sunt complet distruse.
 Mali: - Și așa ceva se poate repara?
 Inginerul: - În general așa ceva se aruncă la gunoi.
 Sami: - În primul rând îsta este un motor care a fost făcut acum 100 de ani. Poate exagerez, dar nu cred că sunt departe de realitate. Nu știu dacă și unde s-ar putea găsi piese de schimb pentru el, și cât ar costa să aduci piesele astea de schimb.
 După o plăcuță cu seria lui am văzut că a fost făcut în Nordul Angliei la Newcastle. Știu din literatură, că cei de acolo nu se jucau când făceau motoare. Erau de mare clasă.
 Sami (adresându-se inginerului): -Părerea mea este că motorul este mult subdimensionat pentru o asemenea încărcătură și de aceea a și clacat.
 Mali: - Și ce facem acum?
 Sami: - I-am spus căpitanului că motorul este total ireparabil.
 Vecina (care și ea fusese de față la toată convorbirea): Și căpitanul ce a spus ?
 Inginerul: -Căpitanul Garbatenco a spus că o să transmită semnale SOS la toate porturile, la toate vapoarele care ar putea fi mai aproape și la toate bazele maritime din zonă, doar, doar o să ne ajute careva.
 Mali: - Dar simt că ne mișcăm totuși.
 Sami: - Da, ne mișcăm din cauza vântului și a valurilor nu din motor.
 (La un moment dat se simte o zguduire puternică și un zgomot surd ca un scârțâit tare de tot.
 Toți după vapor se clatină. Un murmur general se aude de pe tot vaporul.
 Mali: - Asta ce-a mai fost?
 Sami: - Nu știu, dar nu îmi pare a fi ceva bun.
 (Vocea căpitanului care anunța la megafoane):

Căpitanul: -Am intrat prin derivă într-un banc de nisip și nu mai putem ieși singuri din el. Vă rog să fiți calmi și să nu vă mișcați de pe locurile unde sunteți. - Nu ieșiți pe covertă ca să nu se aglomereze vaporul numai pe o parte. - Vă voi informa tot timpul care este situația vaporului.

Vecina (intră în cușeta ei și o trezește pe fata ei care are 9 ani): - Mimi scoală-te. Ne-am înpotmolit într-un banc de nisip. Mimi: (încă buimacă de somn): - Ce am făcut?

Vecina: -Ne-am înpotmolit în nisip

Mimi (cu o privire care exprimă că nu înțelege ce spune mama ei): - Cum ne-am înpotmolit? Și ce facem acuma?

Vecina: - Așteptăm să vedem ce o să ne spună căpitanul
(Vocea căpitanului la megafoane)

Căpitanul: - La apelurile noastre de SOS, se îndreaptă spre noi un remorcher. Vă rog să nu vă părăsiți locurile unde sunteți acuma. Remorcherul ne va scoate din bancul de nisip și ne va remorca spre cel mai apropiat port în vederea reparării motorului

Mali: - Cine știe cât o să dureze reparația motorului.

Sami, tu ai spus că este ireparabil.

Vecina: - Poate cineva totuși se pricepe să repare astfel de motoare

Mali: - Sami, soțul meu, are experiență la motoare de vapoare. A lucrat câțiva ani ca inginer la Șantierul Naval dela Galați.

Se lasă cortina

ACTUL III

Tabloul 3

Pe fundalul scenei se proiectează puntea vaporului. Din diferite colțuri ale vaporului vin oameni pe punte. Într-un colț, urcat pe o ladă este un bărbat care vorbește.

Bărbatul:- Domnilor, fraților veniți puțin mai aproape (face cu mâna ca toți să se apropie)

- Mă numesc Iacob Leibovici

- Avem o problemă foarte serioasă de discutat.

- Știu, la toți ne este frig și de aceea nu vreau să pierdem mult timp aici pe covertă.

- Trebuie să formăm un comitet al nostru, care să vorbească în numele celor cred 800 de suflete câți suntem aici.

O voce dintre pasageri: -Despre ce să vorbească și cu cine?

(Murmure între cei de față)

-Da are dreptate, cu cine să vorbim? despre ce ?

Leibovici: - Domnilor, condițiile noastre de transport cu acest vapor sunt din zi în zi mai rele. Sunt absolut intolerabile. Suntem ținuti în frig. Nu avem mâncare suficientă. Depozitul cu provizii pentru drum s-a inundat din cauza unei spărturi în vapor. Câțiva băieți muncesc de azi noapte să scoată apa din depozit. Au aruncat în mare mari cantități de produse care deja se stricaseră. Fiecare dintre noi am plătit mulți bani ca să ne cumpărăm biletele de călătorie și nu ni s-a spus nimica despre aceste condiții inumane de transport. Nu avem lumină, nu avem mâncare, nu avem căldură, nu avem apă de băut.

A doua voce dintre pasageri: - Are dreptate. Trebuie să vorbim cu căpitanul vasului.

A treia voce dintre pasageri: - Ce credeți că poate el să facă? Se zbate și el dar nu are cum să rezolve problemele acestea grele pentru atâta lume. Sunt convins că ar vrea să ne ducă la destinație și să se întoarcă și el acasă.

Leibovici: - Nu putem sta așa fără să facem nimica. Avem oameni bolnavi pe vas. Sunt persoane care au gripă, alții sunt

bolnavi de dezinterie. Nu pot fi îngrijiți. Nu avem nici măcar medicamentele de bază, de care avem nevoie.

A patra voce dintre pasageri: - Când ajungem la mal trebuie să trimitem o telegramă la Comitetul de Emigrare și să le spunem ce pățim.

A doua voce dintre pasageri: - Să trimitem o telegramă și la Ministerul Afacerilor Străine

A treia voce: - Cei dela Minister nu o să facă nimica. Când am plecat am semnat cu toții hârti că am renunțat la cetățenia română și nu mai avem nici o pretenție la statul român.

Altă vocea dintre pasageri: - Nici cei dela Comitetul de Emigrare nu o să ne facă nimica. Ei ne-au luat banii, ne-au pus pe acest vapor și gata. Restul ne privește pe noi.

Leibovici: - Trebuie să acționăm într-un fel. Nu putem sta așa fără să facem nimica. În condițiile astea nu avem șansa să ajungem cu toții la destinație. Vă propun să alegem un număr de 7 persoane care să formeze acest comitet

al nostru. Vă rog să ridice mâna cei care vor să facă parte din acest comitet.

(Din mulțime ridică mâna câteva persoane. Leibovici, urcat pe ladă îi numără uitându-se în stânga și în dreapta: 2, 3, 4, 5,..

Leibovici: - Mai avem nevoie de un voluntar.

(Încă o persoană ridică mâna.)

Leibovici: -Acum suntem 7 Vă mulțumesc. Îi rog pe membrii comitetului nostru să mergem în sala de mese și să stăm de vorbă, să decidem ce avem de făcut.

(Vocea căpitanului la megafoane)

Căpitanul: - Am ajuns în rada portului și vaporul va intra la reparații.

Se lasă cortina

ACTUL III

Scena II-a

Pe fundalul scenei se proiectează puntea vaporului E din nou seara pe vapor. Pe vapor e încă întuneric . Multă lume este pe puntea vaporului La un moment dat se aprind luminile pe vapor. Un murmur general aprobator, se aude pe tot vaporul

(Vocea căpitanului la megafoane)

Căpitanul: - Vă informez că după o muncă încordată, motorul s-a reparat.

-Vom pleca din nou din apele teritoriale românești peste o jumătate de oră.

(Se aud voci pline de bucurie cu exclamații încurajatoare)

(Se aude din nou semnalul vaporului înaintea plecării din port)

(Se aud tot felul de discuții între pasageri)

Prima voce: - A trecut aproape o săptămână de când ne-am îmbarcat și tot aici suntem

A doua voce: - Ce a fost, a fost, să sperăm că ajungem cu bine în Turcia și de acolo mai departe

O voce de femeie: -Nici nu mai știu ce dată și ce zi e astăzi.

Prima voce: -E Marți 17 decembrie.

O altă voce de femeie: - Cred că trebuia să fim deja în Palestina.

A doua voce: - Dacă nu aveam problema cu motorul care s-a stricat.

O voce de copil: - Mamă mi-e foame.

Vocea mamei copilului:- Uite am aici trei biscuiți. Dar nu-i mânca așa repede că o să-ți fie foame din nou. Mestecăi încet

(Vocea căpitanului la megafoane):

Căpitanul: - Ne pregătim să intrăm în rada golfului Bosfor

(Se aud câteva voci care parcă spun într-un cor)

Vocile: - Slavă Domnului suntem aproape de destinație.- În sfârșit am scăpat de țurăs.

(Vocea căpitanului la megafoane)

Căpitanul: - Reduceți viteza. Opriti motoarele. Manevră de intrare în port.

(S-a lăsat din nou seara. Lumea stă liniștită așteptând să audă instrucțiunile date de Comandant. Unii vorbesc în șoaptă)

O voce de copil: - Mamă, o să rămânem pe vapor sau ne dăm jos.

Mama (în șoaptă): - Nu știu, să vedem ce o să spună căpitanul.

(Vocea căpitanului la megafoane):

Căpitanul: - Porniți motorul. Viteză minimă. Direcție dreaptă înainte.

(Nu se aude nici un zgomot. Căpitanul repetă ordinul)

Căpitanul: - Porniți motorul. Viteză minimă. Direcție dreaptă înainte.

(Voci în șoaptă)

Vocea întâia: -Am impresia că iar ni s-a întâmplat ceva

Vocea doua: - Taci, nu spune așa ceva. O să auzim imediat ce ne spune căpitanul

(Vocea căpitanului la megafoane):

Căpitanul: - Atenție la babord. Navigăm în derivă. Pericol de lovire de mine.

Vocea întâia: - Răboine-șeloilăm. Ajută-ne, Ajută-ne Doamne să trecem cu bine

(Vocea căpitanului la megafoane)

Căpitanul: - Toată lumea să-și pună colacul de salvare. Cei care nu au colac de salvare să stea aproape de cei care au colaci de salvare

(Se aude agitație. Un murmur general cu eforturi și discuții între oameni)

(Se aude un semnal de vapor)

O voce: - Se aude un vapor

Altă voce: -Se vede un remorcher. Se îndreaptă spre noi.

Altă voce: -Are steag turcesc

(Zgomotul remorcherului se aude din ce în ce mai aproape)

(Se aud vorbe și cuvinte în limba turcă)

(Se aude un zăngănit de lanțuri)

Se aude o voce a unui comandant care spune la portvoce, în turcește, că nu e zonă minată)

O voce: - Ce a spus?

Altă voce: - Nu știu. A spus ceva pe turcește.

Altă voce: - Știe cineva turcește ?

(Liniște. Nu se aude nici un răspuns)

(La un moment dat o voce de bătrân spune)

Bătrânul (Rubin): - A spus că nu e zonă minată

O voce din public: -Ești sigur că asta a spus?

Rubin: - Da

Altă voce: - Cum ști ce a spus pe turcește?

Rubin: - Când am fost tânăr am făcut comerț cu turcii, ani de zile și am învățat turcește destul de bine.

Altă voce: - Să sperăm că ai auzit bine și ai înțeles ce a spus.

Rubin: - Da, am auzit și înțeles foarte bine.

(Vocea căpitanului la megafoane)

Căpitanul: - Vasul nostru va fi remorcat și vom merge în portul Buyukdere, la circa 3 mile marine Nord de Bosfor

(S-a luminat bine Pe fundalul scenei se proiectează imaginea unui port cu mai multe vapoare de diferite dimensiuni și mai în depărtare case pe mal)

(Vocea căpitanului la megafoane)

Căpitanul: - După ce intrăm în portul Buyukdere se va face inspecția sanitară.

- Toată lumea să-și strângă pledurile și pernele cu care au dormit.

- Toate valizele să fie închise și aranjate unele peste altele lângă pereți.

- Voi trece în 15 minute să inspectez vasul.

(Se aud vorbe în limba turcă. Câteva cuvinte sunt rostite ca niște ordine militare. Pe vapor a urcat un doctor militar, îmbrăcat într-un halat alb peste uniformă militară și câțiva grăniceri turci. Alături de doctor este un translator. În fața doctorului, este căpitanul și încă trei marinari din echipajul vasului)

Doctorul în limba turcă: - Cine este căpitanul vasului?

(Translatorul traduce)

Căpitanul: - Eu sunt căpitanul vasului Struma. - Mă numesc Grigor Timofei Gorbatenko. Căpitan de rangul II

(Translatorul traduce)

Doctorul: - Sunt Doctorul Ibraim al Hazal. Șeful Inspecției Medicale Militare

(Doctorul salută militărește Căpitanul și echipajul salută și ei)

Mai la distanță în spatele căpitanului și al membrilor echipajului se adună încet pasagerii

Doctorul în limba turcă: - Vreau să văd tot vaporul (Translatorul traduce)

(Căpitanul face un gest de a-l invita pe doctor să viziteze vasul)

Doctorul, translatorul și căpitanul împreună cu echipajul ies din scenă.

Pasagerii care erau pe punte stau pe loc și vorbesc între ei

Primul pasager:- Sper să nu ne facă nici un fel de greutate și să ne lase să mergem mai departe

Al doilea pasager: - Doamne când o vedea ce este pe vapor, cred că ne pune să-l vopsim ca să arate mai curat

Al treilea pasager: - Dacă se duce la spălătoare și la WC-uri cred că se îngrozește de ce o să vadă.

Primul pasager: - O să vadă că nu avem hârtie igienică și că folosim tot felul de bucăți de ziare, scrisori sau foițele cu care erau împachetate portocalele, până s-au stricat și le-au aruncat în mare.

(Se aude vocea doctorului turc care se întoarce din inspecție)

Doctorul: - Nu aveți deloc condiții igienice pe acest vapor. Miroase foarte urât, nu aveți lumină și este foarte frig.

(Translatorul traduce tot ce a spus doctorul)

(Căpitanul vasului ascultă și nu spune nici un cuvânt)

(Dintre pasagerii care sunt pe punte iese în față Leibovici șeful comitetului pasagerilor. Se adresează translatorului)

Leibovici:- Domnule translator, vă rog să traduceți Domnului doctor ce vreau să spun

(Translatorul traduce)

Doctorul: - Spuneți ce doriți

Translatorul traduce)

Leibovici:- În numele tuturor pasagerilor vă rugăm să interveniți pe lângă oficialitățile în drept și să ne ajutați să se rezolve cât mai urgent posibil: repararea motorului defect, asigurarea provizilor de hrană pentru toți pasagerii, repararea generatoarelor care asigură lumină, căldură și apă potabilă

(Translatorul traduce tot ce a spus șeful comitetului frază de frază pe parcursul celor spuse de șeful comitetului)

Doctorul: - Fără discuție, voi informa oficialitățile noastre despre tot ce am constatat și despre cererea Dvs.

(Translatorul traduce)

(Doctorul salută, se întoarce și pleacă din scenă)

(Pe puntea vasului rămân doi soldați turci)

Discuție între pasagerii care fuseseră pe punte)

Un pasager: - Părea un om cumsecade doctorul militar

Al doilea pasager: - Și-a făcut datoria și a remarcat exact condițiile insalubre în care călătorim

Al treilea pasager:- Să vedem ce va face. Trebuie să avem răbdare

Se lasă cortina

ACTUL III Tabloul 4-A

Pe fundalul scenei se proiectează o sală a motoarelor dintr-un vapor.

Pe scenă apar 3 mecanici îmbrăcați în salopete care se uită la motoarele vaporului. Mecanicii vorbesc între ei turcește.

Într-un colț apare Leibovici împreună cu bătrânul Rubin, care știe limba turcă.

Leibovici (către bătrân):- Ce spun mecanicii?

Rubin: - Spun că nu se poate repara și că n-are nici un rost să-și piardă timpul aici.

Leibovici (către Rubin):- Trebuie să-i informăm imediat și pe ceilalți membrii ai comitetului despre ce au spus mecanicii și să vedem ce este de făcut. Hai să mergem.

(Amândoi părăsesc scena)

Tabloul 4-B

Scena este foarte puțin luminată. Într-un colț stau pe niște lăzi cei șapte membrii ai comitetului discutând între ei

Leibovici:- Am ascultat azi împreună cu Dnul Rudi ce au spus mecanicii turci care au venit să repare motorul vaporului.

Concluzia lor a fost că motorul nu se poate repara în nici-un fel.

Unul din membrii: - Ce este de făcut?

Al doilea membru: - Trebuie să vorbim imediat cu căpitanul

Al treilea membru: - Poate aranjează el la Căpitania Portului să ne transfere pe un alt vas.

Al patrulea membru: - Cine o să suporte toate cheltuielile aferente acestui transfer și a drumului nostru până în Palestina?

Leibovici:- Trebuie să discutăm toate problemele astea cu el. Suntem atâtea suflete și trebuie să găsească pentru noi o soluție.

Al cincelea membru: - Ar trebui să luăm legătura și cu Comunitatea Evreilor din Istanbul. Trebuie să trimitem urgent o telegramă și în Palestina. Suntem așteptați acolo de mai multe zile.

Al șaselea membru: - Am auzit că cei de la Comunitatea Evreilor din Istanbul ne vor trimite ceva alimente.

Al treilea membru: - De unde ai auzit? Cine ți-a spus?

Al șaselea membru: - Unul din echipajul nostru a vorbit cu unul din soldați turci care au rămas pe vapor.

Al cincelea membru: - O fi și el evreu ?

Al doilea membru: - Să dea Dumnezeu să fie așa. Ar fi un gest foarte frumos din partea lor.

Al patrulea membru: - Ar fi frumos din partea lor să vină să ne vadă.

Leibovici:- O să vedem ce se întâmplă; până atunci, hai să mergem să vorbim cu căpitanul.

(Membrii comitetului se ridică și ies din scenă)

ACTUL III**Scena III-a**

Se poiectează puntea vaporului. Pe puntea vasului sunt câțiva pasageri care privesc marea Urcă pe punte un ofițer al poliției turce. Este însoțit de un translator. Polițistul turc vorbește cu unul din pasagerii care era pe punte.

Polițistul turc (în limba turcă):- Ași dori să vorbesc cu comandantul vasului
(Translatorul traduce)

Pasagerul de pe punte (arată cu mâna unde este cabina comandantului)

Polițistul turc (în limba turcă i se adresează translatorului): - Spunei Domnului să-l anunțe pe comandantul vasului că are mosafiri pe punte
(Translatorul traduce)

(Pasagerul dă din cap că a înțeles și pleacă spre cabina căpitanului)

(Căpitanul Gorbatenco vine pe punte și se întâlnește cu polițistul turc)

Polițistul turc (în limba turcă):- Sunt Ali Afal Hadâr din Poliția Portului

Căpitanul: - Sunt căpitanul vasului Struma. - Mă numesc Grigor Timofei Gorbatenco. Căpitan de rangul II

(Translatorul traduce)

(Polițistul și căpitanul se salută militarmente între ei)

Polițistul turc (în limba turcă):- Domnule comandant, autoritățile portului vă roagă să depuneți în următoarele două ore lista pasagerilor de pe vasul Dvs împreună cu vizele de intrare pe teritoriul turc.

(Translatorul traduce)

Căpitanul: - Domnule ofițer, pot depune imediat la autoritățile portuare lista pasagerilor mei, dar știu că nu toți au vize de intrare sau de tranzit pe teritoriul turc. Aceste vize, urmează să fie acordate de autoritățile pașaportare din Turcia

(Translatorul traduce)

Polițistul turc (în limba turcă):- Domnule comandant, persoanele care nu au vizele necesare nu pot coborî de pe vas. Câte persoane au vize?

(Translatorul traduce)

Căpitanul: - 8 persoane au vize. Am și un caz special. Este o pasageră gravidă care urmează să nască și trebuie internată de urgență la un spital.

(Translatorul traduce)

Polițistul turc (în limba turcă):- Înțeleg. Cele 9 persoane să debarce imediat și să se prezinte la Căpitania Portului.

(Translatorul traduce)

Polițistul turc (în limba turcă): - Vaporul Dumneavoastră împreună cu ceilalți pasageri trebuie să părăsească portul în următoarele 24 de ore

(Translatorul traduce)

Căpitanul: - Am înțeles Domnule ofițer . Pasagerii mei nu vor coborâ după vas, dar nu pot părăsi portul deoarece am motorul de bază al vaporului, stricat.

(Translatorul traduce)

Polițistul turc (în limba turcă): - Vă rog să vă pregătiți de plecare. Căpitania Portului va aranja să fiți remorcați până în afara apelor noastre teritoriale. După aceea va fi decizia Dvs. ce aveți de făcut.

(Translatorul traduce)

(Polițistul turc salută scurt. se întoarce și pleacă)

Se trage cortina

PAUZĂ

ACTUL IV**Tabloul 5:**

Scena este toată în întuneric. Pe fundal se proiectează o scară lungă ce urcă spre cer. O mulțime de oameni urcă pe scara fără sfârșit. Dintre ei se recunosc unii dintre cei care erau pe puntea vaporului. Se aud voci ale celor care urcă pe scară.

Vocea I-a: - Tot urcăm și urcăm și nu mai ajungem nicăieri

Vocea II-a : - Âstai drumul nostru, tot să urcăm chiar și atunci când unii ne trag înapoi

Vocea III-a: - Facem asta de mii de ani și tot n-am ajuns sus și să fim liniștiți

Vocea IV-a: - Ști ce, îți urez să continui să mai urci încă atâtea mii de ani și urmașii noștri s-o facă la fel.

Vocea I-a: - Nu uita suntem aleșii Lui și trebuie să fim așa cum ne-a croit El, Trebuie să mergem unde și cum ne călăuzește El.

ACTUL IV**Scena I-a:**

O sală de tribunal. Totul este drapat în alb. Judecătorul, grefierul și aprodul sunt și ei îmbrăcați în alb. În partea dreaptă a Judecătorului este masa Procurorului. Procurorul este și el îmbrăcat în alb. În stânga sunt câteva bănci lungi puse în amfiteatru pentru jurați. Toți jurații sunt și ei îmbrăcați în alb. În fața judecătorului sunt avocații care reprezintă familiile celor ce au murit și ai celor care sunt considerați vinovați de moartea celor 769 de pasageri de pe vasul Struma. Avocații și secretarii lor sunt și ei îmbrăcați în alb. Sala este plină de oameni toți îmbrăcați în alb

Aprodul: Domnul Judecător

(Toți din sala se ridică în picioare)

(Intra Judecătorul și se așează la masa lui)

Grefierul se apropie de judecător și îi pune pe masă un dosar mare și gros cu titlul scris mare STRUMA.

Procurorul stă la masa lui și așteaptă să i se dea cuvântul. Își răsfoiește paginile dintr-un dosar la fel de mare și gros

ca cel al judecătorului. În fața judecătorului sunt avocații și secretarii lor îmbrăcați în alb.

Judecătorul: Domnule procuror vă rog să faceți expunerea de motive.

Procurorul: (își începe prezentarea cauzei): - Onorate Domnule Judecător, Onorată Curte, Stimată asistență. Suntem în anul de grație 1941. La data de 12 decembrie orele 14:30. Un pseudo-vas lipsit de minimul cerințelor de flotabilitate și stabilitate – vas căruia din pricina excesivei bătrâneți nu i se mai permisesse să transporte nici măcar vite pe Dunăre, iar ulterior nici lemne,

servind după aceea numai ca simplu ponton, și-a schimbat numele din “Macedonia” în STRUMA. Obținând documentele necesare călătoriei pe mare precum și un pavilion panamez, vaporul STRUMA, părăsește portul Constanța, având la bord 769 emigranți evrei. Comitetul de Emigrare Alya, odată cu difuzarea în mod foarte discret a informațiilor privind emigrarea evreilor s-a ocupat și de

achiziționarea vaporului necesar. Comitetul s-a adresat unui armator bulgar, pe nume Schlussckis

care s-a angajat să le pună la dispoziție vaporul "Macedonia" (numit mai târziu Struma) aflat în rada portului Varna din Bulgaria contra sumei de 16 milioane lei, sumă a cărei primire a fost confirmată printr-o telegramă aflată la dosar. Societatea proprietară a vasului "Macedonia", a vândut vasul unui armator italian Stefano d'Andria, cu obligația de a primi pe bord și o sută de emigranți din Bulgaria, după ce i se va înlocui motorul cu unul mai puternic de 250 HP (la dosar se găsește contractul Direcției Marinei Comerciale, pg. 26-28).

După aducerea vaporului Struma în România, în luna mai 1941, au urmat unele dificultăți care au amânat plecarea. În acest timp societatea proprietară a vasului (din Bulgaria), cerea readucerea vasului în Bulgaria în care scop a cerut și a obținut un sechestru asigurător asupra vasului care se găsea la data aceea în portul Constanța. Până la urmă armatorul italian, a prezentat toate actele necesare din care reieșea că este proprietarul vasului.

La 31 octombrie 1941, supusul grec Jean Pandelis cumpără acest vapor pentru "Compania Mediteraneană de Vaporos Limitada-Panama", societate al cărei reprezentant era în România, și apoi obține cu certificatul din 15 noiembrie 1941 (pag.13 din dosarul Căpitaniei Portului), dreptul din partea Consulatului panamez din România, ca vaporul Struma să poarte în mod provizoriu pavilion panamez. La cererea armatorilor și în special a Dlui. Pandelis, trei comandanți români de cursă lungă au fost solicitați și au refuzat să preia comanda acestui vapor, deși ofertele erau foarte atractive. Până la urmă, s-a găsit un comandant care a acceptat să plece cu acest vapor și care a pierit odată cu tot echipajul și pasagerii lui.

Față de toate cele de mai sus consider ca principali vinovați:

- Pe Adolf Hitler împreună cu întreaga lui administrație fascistă și politica antisemită bazată pe genocid.

- Organizatorii acestei emigrări care în goana după profituri personale nu au asigurat minimul de securitate pentru aceste sute de suflete, fără a mai discuta despre condițiile total insalubre ale acestui vapor ,

- Guvernul și autoritățile britanice care n-au ținut cont de cauzele acestei dorinți de salvare dela moarte a celor pierduți ,refuzând acordarea vizelor de intrare în Palestina pentru cei 769 de pasageri și ulterior numai pentru copiii minori de pe vasul Struma.

- Guvernul și autoritățile turcești care nu au ținut seama de condițiile în care urma să se desfășoare această emigrare și de ajutorul uman pe care erau obligați să-l acorde unui vapor cu motor defect ce naviga în derivă

- Guvernul Antonescu și autoritățile care au acceptat emigrarea în condițiuni de care au știut și nu au luat măsurile elementare de protecție față de condițiile total inumane și deosebit de periculoase în care urma să aibă loc acest transport de oameni.

- Patronii vasului Struma: frații Singros și reprezentanții lor în România: Armatorul Stefano D'Andria și Jean Pandelis, vânzând un vapor total distrus în scopul obținerii unor profituri oneroase.

În baza celor mai elementare legi ale respectului față de om și condițiilor umanității cer aspra și cea mai dură sancționare pentru culpabilitatea de crimă premeditată în masă.

Judecătorul: (adresându-se avocatului apărării celor care au decedat) - Domnule avocat, vă rog să va expuneți punctul de vedere

Avocatul celor dispăruți: Onorate Domnule Judecător, (se uită spre banca juraților): Onorat Juriu

Avocatul: Am în mâna mea (ridică mâna în care ține un maldăr de foi) un top întreg de foi, care s-au acoperit complet cu niște pete negre, sunt numele celor (accentuează pe următoarele cuvinte) 769 de ființe, din care 100 de copii. Acești 769 de oameni, au fost victimele unei adevărate șarlatanii la care au fost ademeniți de către un Comitet de Emigrare, lipsit de orice responsabilitate morală. Nici o clipă nu s-au gândit membrii acestui Comitet de Emigrare care sunt riscurile la care ar fi supuși aceste biete ființe nevinovate lăsându-i să fie transportați cu acest vapor total inadecvat pentru o asemenea cursă.

Avocatul Comitetului de Emigrare (se scoală): - Obiecție Dle. Judecător
Judecătorul (dând din cap, se adresează avocatului celor dispăruți):

Judecătorul: -Domnule Avocat, vă rog continuați

Avocatul: Astăzi, după atâția ani de la sinistrul vaporului când nu se mai poate afla absolut nimica despre soarta celor 769 de ființe dispărute, plus a membrilor echipajului ne punem pentru a suta sau a mia oară întrebarea legitimă:

- Cum a fost posibil să existe o asemenea lipsă de omenie, lipsă de scrupule să trimiți de bună voie și cu sânge rece la moarte sigură oameni a căror vină a fost aceea că erau evrei, care au vrut să se salveze pe ei și copiii lor, de pericolul hitlerist care era decis să-i omoare, prin ardere în monstruasele cuptoare.

- Aceste 769 de ființe, s-au încrezut în niște șarlatani.

Avocatul Comitetului de Emigrare (se scoală): - Obiecție Dle. Judecător
Judecătorul (dând din cap, se adresează avocatului celor dispăruți):

Judecătorul: -Domnule Avocat, vă rog continuați

Avocatul: - Cum a fost posibil onorată curte, ca niște oameni ce sunt membrii unei etni similare, să accepte ca frați de-ai lor

să piară în chinurile inimaginabile ale înecării, numai pentru ca ei să-și asigure bieții oameni care și-au vândut tot ceea ce munciseră și agoniseră într-o viață de muncă și într-un mod deosebit de modest de existență.

Avocatul Comitetului de Emigrare (se scoală): - Obiecție Dle. Judecător
Judecătorul (dând din cap, se adresează avocatului celor dispăruți):

Judecătorul: -Domnule Avocat, vă rog continuați

Avocatul:- Ne întrebăm și acuma, după atîta timp, Nu au știut membrii acestui Comitet de Emigrare că vaporul Struma nu era adecvat pentru o asemenea cursă și pentru (accentuează următoarele cuvinte) un asemenea număr mare de pasageri?

Martorii pe care am reușit să-i contactăm și să-i aducem în fața prezentei curți, vor confirma cât de adevărate sunt punctele noastre de vedere și cât de condamnabile sunt faptele criminale ale acestui Comitet de Emigrare, care au grăbit plecarea vaporului în condiții de totală nepregătire a transportului.

- Țin de asemenea să menționez că această crimă a fost premeditată și odios voită .

Avocatul Comitetului de Emigrare (se scoală): - Obiecție Dle. Judecător
Judecătorul (dând din cap, se adresează avocatului celor dispăruți):

Judecătorul: -Domnule Avocat, vă rog continuați

Avocatul: - La dosar au fost depuse răspunsurile Dlui armator și a proprietarului vasului Struma, Dnul Jean Pandelis, dacă

vasul care l-a pus la dispoziția Comitetului organizator avea toate aprobările legale de a părăsi rada portului Constanța cu cele 769 de persoane la bord.

- În acelaș timp combatem decizia data în cazul dosarului nr. 5890/1940 a Cabinetului I Instrucție Tribunalul Ilfov prin sentința Nr.10/1942, prin care Tribunalul mai sus menționat (accentuează pe următoarele cuvinte) a scos pe inculpați din urmărire penală pentru înșelăciune în convențiune și de fals în acte.

- Acuma când au trecut atâția ani dela pierderea celor 769 de suflete, membrii de familie al celor dispăruți au dreptul cel puțin (accentuează pe următoarele cuvinte)să primească daunele morale pentru pierderea celor dragi iar istoria își cere dreptul de menținerea vie a acestui caz pentru a nu se mai repeta nici odată.

- Ne dăm perfect de bine seama de poziția deosebit de dificilă pe care o are adversarul nostru în a reprezenta în fața onoratei curți un caz ce depășește cele mai abominabile crime ce pot fi echivalente numai cu genogidul celor omorâți în lagărele hitleriste de exterminare.

- Obiecțiile făcute în timpul pledoariei noastre nu le putem lua în considerare.

În numele și amintirea celor morți cerem sancționarea celor vinovați conform articolelor specifice din legile în vigoare.

Judecătorul: (adresându-se avocatului apărării celor dispăruți):

- Domnule Avocat, vă rog să depuneți la dosar lista martorilor Dvs. pentru audiere

Avocatul: - De bună seamă Onarate Domnule Judecător, avem lista și o vom depune astăzi la dosar.

Judecătorul: - Astăzi ședința a luat sfârșit. Procesul se reia mâine dimineață.

Aprodul: Domnul Judecător

Toți din sală se ridică în picioare și judecătorul părăsește sala de ședință.

Avocații și grefierul își strâng dosarele.

Lumina pe scenă se închide treptat și se lasă cortina.

ACTUL IV

Scena II-a

Acceași sală de tribunal. Acelaș decor ca în scena precedentă

Aprodul: Domnul Judecător

(Toți din sala se ridică în picioare)

(Intra Judecătorul și se așează pe scaunul său)

(Grefierul se apropie de judecător și îi pune pe masă dosarul mare și gros cu titlul scris mare STRUMA)

Judecătorul: - Curtea este pregătită pentru audierea martorilor.

Judecătorul se adresează avocatului celor dispăruți.

Judecătorul: - Dle. Avocat care este primul Dvs. Martor?

Avocatul: - Onorată Curte primul nostru martor este Dl. Emil Paraschivescu

Judecătorul adresându-se Aprodului.

Judecătorul: - Aprod, să intre martorul Emil Paraschivescu în sală.

Aprodul (se îndreaptă spre ușe și spune cu glas tare)

Aprodul: - Dl. Emil Paraschivescu poftiți în sala de ședință

Intră în sală un domn mai în vârstă. Aproximativ 60-65 de ani, cu părul alb. Este îmbrăcat în alb. Are o ținută dreaptă. Se vede că a fost militar. Se oprește în fața mesei judecătorului.

Judecătorul:- Vă rog să depuneți jurământul. Repetați după mine. Jur să spun adevărul și numai adevărul. Așa să-mi ajute Dumnezeu

Emil Paraschivescu: - Jur să spun adevărul și numai adevărul. Așa să-mi ajute Dumnezeu

Judecătorul: - Numele Dvs.

Emil Paraschivescu (E.P.) : - Emil Paraschivescu

Judecătorul : - Vârsta Dvs

(E.P.): - 65 de ani

Judecătorul : - Ocupația Dvs

(E.P.): - Fost căpitan de cursă lungă în Marina Comercială Română. Am funcționat pe diferite vapoare timp de peste 40 de ani. În ultimii ani am avut școala mea de navigație pe Lacul Herăstrău în București, unde aveam și barca mea de exerciții cu numele "Pelișor"

(Judecătorul adresându-se Avocatului apărării celor dispăruți.)

Judecătorul : - Dle Avocat vă rog să audiați martorul Dvs.

Avocatul: - Vă mulțumesc Onarate Dle. Judecător.

(Avocatul apărării celor dispăruți adresându-se martorului E.P)

Avocatul: - Domnule E.P.vă rog să ne spuneți care au fost condițiile în care a-ți auzit sau a-ți fost în contact cu organizatorii transportului celor 769 de pasageri cu vasul Struma.

(E.P.): - Am fost solicitat ca și alți căpitani de vase să preiau comanda vasului Struma. Solicitarea a venit din partea proprietarul vasului , Dl. Jean Pandelis și din partea armatorului vasului, cetățeanul italian Ștefano d'Andria.

Avocatul: - Nu vă cer amănunte financiare, ci numai confirmarea faptului referitor la oferta care vi s-a făcut. Era o sumă apreciable?

(E.P.): - Oferta făcută a fost deosebit de atractivă, dar am preferat s-o refuz.

Avocatul: - Care a fost motivul refuzului Dvs. de a prelua comanda vasului Struma, atâta timp cât spuneți că aveți experiență de circa 40 de ani în călătorii de cursă lungă și ați primit și o ofertă atractivă?

(E.P.): - În meseria mea de comandat de vas timp de 40 de ani , am învățat să apreciez un vapor care trebuia să facă o cursă pe Marea Neagră și în acelaș timp cunosc "Neagra", cum îmi cunosc propriile buzunare.

Avocatul: - Dacă aveți aceste aprecieri asupra vasului și a Mării Negre, ce va determinat să respingeți oferta de comandă a vasului Struma?

(E.P.): - Știam că vasul este deosebit de șubred și nu poate rezista la o asemenea cursă.

Avocatul: - Ce înțelegeți prin faptul că vasul era deosebit de șubred?

(E.P.): - După opinia mea acesta nu era un vapor ci o albie putredă, o găoace de lemn cariată, căreia numai un miracol ca

Marea Neagră să fie deosebit de calmă i-ar fi permis să poată naviga.

Avocatul: - Din unele piese dela dosar rezultă ca înaintea plecării în cursa finală vaporului Struma i s-au făcut modificări și reparații radicale. Știați despre aceste modificări și reparații ?

(E.P.): - Armatorul Ștefano d'Andria m-a informat despre aceste reparații și modificări dar nu am crezut în ele.

Avocatul: - Ce vreți să spuneți prin faptul că nu ați crezut în ele ?

(E.P.): - Am fost informat că i se schimbaseră motorul cu unul mai puternic, de 250 HP în vederea ridicării tonajului și a capacității de încărcare.

Avocatul: - Aveți vre-o informație despre locul unde s-au efectuat aceste reparații și modificări?

(E.P.): -După unele informații pe care mi le-a dat un evreu, pe nume Marcu, și care își schimbase cetățenia, devenind cetățean turc, modificările și reparațiile au fost făcute la atelierele statului. La docuri în Constanța și la firma “Energia”.

Avocatul: - Aveți idee cine a supravegheat aceste lucrări?

(E.P.): - Întrebând diverși cunoscuți îmi spusese că cei dela Căpitania Portului s-au ocupat de acest vas, printr-o comisie specială.

Avocatul: - Din experiența Dvs. de căpitan de cursă lungă, când se fac reparații sau modificări la un vapor , la terminare se cer expertize ?

(E.P.): - Am aflat tot dela cetățeanul Marcu că i se făcuse tot felul de expertize și contra expertize de către o comisie în frunte cu Amiralul Lupu.

Avocatul: -Îl cunoașteți pe Amiralul Lupu?

(E.P.): - Destul de puțin.

Avocatul: - Avându-se tot felul de expertize și contra expertize făcute, tot vă îndoiați de acest vapor ?

(E.P.): - Da, pentru că nu aveam încredere în motorul care i se schimbase și nici în calitatea reparațiilor efectuate.

Avocatul: - Ce vreți să spuneți când afirmați că nu aveți încredere în motorul care i se schimbase ?

E.P.): - Tot din conversația cu cetățeanul Marcu am aflat că motorul care era instalat fusese scos din Dunăre dela un barcaz scufundat cu ani de zile în urmă.

Avocatul: - Pentru lămurirea întregii asistențe, ce înțelegeți printr-un barcaz?

(E.P.): - Barcazul, este o ambarcațiune pescărească de lemn cu o capacitate mică de circa 10 până la 100 de tone, care poate naviga cu pânze sau cu motor.

Avocatul: - Aveți cunoștință cum a ajuns motorul acela vechi, scos din Dunăre la atelierul care se ocupa de repararea vaporului Struma?

(E.P.): - După câte știu, proprietarul vasului Struma a cumpărat motorul amintit dela un farmacist din Galați. Nu știu cum și nici de ce farmacistul respectiv posedă acest motor; ceea ce știu este că Marcu, fusese cel care a aranjat tranzacția și pentru care și-a primit comisionul lui.

(Avocatul adresându-se martorului Emil Paraschivescu)

Avocatul:- Vă mulțumesc. Nu mai am pentru moment alte întrebări

(Judecătorul adresându-se avocatului Comitetului de Emigrare)

Judecătorul: - Domnule avocat aveți întrebări pentru martorul E.P.?

Avocatul Comitetului: - Da Onorate Dle. Judecător

Judecătorul: - Aveți cuvântul Dle Avocat

(Avocatul Comitetului de Emigrare adresându-se martorului E.P)

Avocatul Comitetului: - Domnule E.P. aveți idee dacă în afara acestor modificări și reparații despre care ați vorbit înainte, au mai fost făcute și alte reparații acestui vapor?

(E.P.): - După câte știu la 20 Octombrie 1941, Căpitania Portului Constanța a trimis o scrisoare Dlui. Armator Ștefano d’Andria prin care îl anunța că nu se poate face ambarcarea pasagerilor până nu se mai fac noi lucrări de suprastructură a vasului.

Avocatul Comitetului: - Aveți vre-o idee la ce lucrări de suprastructură se făcea referire ?

(E.P.): - Era vorba despre dublarea pereților exteriori și consolidarea ferestrelor cu geamuri mai groase.

(Avocatul Comitetului adresându-se martorului E.P)

Avocatul Comitetului: - Vă mulțumesc. Atâta am avut de întrebat pentru moment.

(Judecătorul adresându-se martorului E.P)

Judecătorul: - Mulțumesc Dle. E.P. pentru depoziția Dvs.

(Martorul E.P. se ridică dela locul lui și se îndreaptă spre sala unde stă audiența)

(Judecătorul adresându-se Avocatului apărării celor dispăruți)

Judecătorul: - Dle Avocat cine este următorul martor pe care vreți să-l audiați?

Avocatul: - Am cerut prezentarea în fața onoratei Curți a Dlui. Eugen Meissner

din partea Comitetului de organizare a acestei emigrări.

(Judecătorul adresându-se Aprodului).

Judecătorul: - Aprod, să între martorul Eugen Meissner în sală.

Aprodul (se îndreaptă spre ușe și spune cu glas tare):

Aprodul: - Dl. Eugen Meissner poftiți în sala de ședință Intră în sală un domn mai în vârstă. Aproximativ 65 de ani, cu părul alb. Poartă ochelari subțiri de vedere. Și el este îmbrăcat în alb. Se oprește în fața mesei judecătorului.

Judecătorul: Vă rog să depuneți jurământul. Repetați după mine. Jur să spun adevărul și numai adevărul. Așa să-mi ajute Dumnezeu

Eugen Meissner: - Jur să spun adevărul și numai adevărul. Așa să-mi ajute Dumnezeu

Judecătorul: - Numele Dvs.

Eugen Meissner : - Eugen Meissner (EM)

Judecătorul : - Vârsta Dvs

Eugen Meissner : - 67 de ani

Judecătorul : - Ocupația Dvs.

Eugen Meissner : - Sunt Președintele Comitetului de Emigrare al Evreilor din România

(Judecătorul adresându-se Avocatului apărării celor dispăruți).

Judecătorul : - Dle Avocat vă rog să audiați martorul Dvs.

Avocatul apărării celor dispăruți: - Vă mulțumesc Onarate Dle Judecător.

(Avocatul apărării celor dispăruți adresându-se martorului E.M).

Avocatul: - Dle. Eugen Meissner, în calitate Dvs. de Președinte al Comitetului de Emigrare ați ținut legătura cu Comunitatea Evreiască din România, Sucursala Orașului București și cu alte sucursale din țară ?

E.M. : - Comitetul nostru este sub directul patronaj al Comunității Evreiești din România (CER). Pentru toate acțiunile noastre avem obligația de a informa și de a cere autorizarea oricăror acțiuni pe care le facem din partea CER-ului.

Avocatul: - Comitetul pe care îl conduceți în calitate de președinte, a mai cerut și altor instituții sau organizații autorizații privind acțiunea de emigrarea a celor 769 de persoane cu vaporul Struma?

E.M. : - Comitetul nostru a cerut și a obținut toate aprobările și autorizațiile legale dela toate autoritățile în drept.

Avocatul: - Puteți numi aceste autorități la care vă referiți?

(Martorul Eugen Meissner se caută în buzunarul de sus al hainei și scoate o hârtie împăturită. Desface hârtia și se adresează Judecătorului)

E.M. : - Domnule Judecător, vă rog să-mi permiteți să citesc numele instituțiilor respective din lista pe care o am cu mine

Judecătorul : - Da, vă rog să faceți uz de orice document pe care îl știți sau îl aveți în posesia Dvs .

(Martorul Eugen Meissner dă citire instituțiilor pe care le are scrise în listă):

1. Ministerul de Interne
2. Direcția Generală a Poliției cu Adresa nr. 72025/1941
3. Ministerul Muncii cu adresa 68326/1941
4. Subsecretariatul de Stat al Marinei
5. Direcția Marinei Comerciale cu nr. 13527/1941

Avocatul: - Domnule Eugen Meissner, puteți depune la dosar o copie după acest document după care ați dat citire?

E.M. : - Desigur, pot înmăna chiar acum această listă.

(întinde mâna cu lista pe care o are către avocat)

(Avocatul se apropie de E.M. ia foaia de hârtie și o predă Judecătorului, care la rândul său o înmănează greșierului)

Avocatul: - Dnule Eugen Meissner pe ce bază Comitetul Dvs. emitea aprobarea pentru obținerea biletelor de călătorie celor interesați în emigrare?

E.M. : -Emigranții, conform clauzelor convenției, ceruseră fiecare și obținuseră pașapoarte cu vize de ieșire din țară dela Siguranța Generală a Statului. Prezentându-se cu pașaportul și cu suma corespunzătoare de bani, primea biletul de călătorie.

Avocatul: - Printre instituțiile enumerate de Dvs, ca emițătoare de autorizații de emigrare este și Direcția Generală a Poliției (DGP). Care era rolul acestei instituții în privința aprobării emigrărilor ?

E.M. : - DGP elibera scutirile și eliberarea evreilor dela munca obligatorie, din lagărele de concentrare, transportul pe căile ferate și altele.

Avocatul: - Asemenea obligații de muncă și trimiterea în lagăre de concentrare se refereau numai la populația evreiască sau și la alte grupuri din cadrul populației româniei ?

E.M. : - În calitatea mea de Președinte al CEE nu mă ocupam decât de populația de origine evreiască. S-ar putea ca Dnul Avocat Filderman, ca Președinte al Comunității Evreiești să aibă mai multe informații. Eu nu sunt în măsură să dau alte explicații.

Avocatul: - În afirmația Dvs. anterioară vă refereați la eliberarea biletelor de călătorie pe baza pașaportului și a costului biletului de transport. La ce sumă se ridica prețul unui bilet de călătorie?

E.M. : - După câte știu dela membrii comisiei care se ocupau de partea financiară, prețul unui bilet era de circa 40,000 lei.

Avocatul: - În ipoteza în care o persoană sau o familie nu dispunea de această sumă de bani era ajutată de CER?

- Noi eram un comitet care ne ocupam de emigrare.

- Nu eram o societate filantropică.

- Nu știu dacă Comunitatea Evreilor sau Domnul Avocat Filderman a avut în atenția sa asemenea suporturi financiare.

- Ceeace vă pot spune era că dispuneam de un număr limitat de bilete și aveam cereri de zece sau două zeci de ori mai mari.

Avocatul: - Dle. Meissner, în afara autorizațiilor obținute dela instituțiile naționale pe care le-ați menționat, v-ați preocupat și de obținerea unor asemenea autorizații sau vize și dela alte organe în drept, de pe plan internațional?

E.M : - După câte știu de asemenea autorizații s-a interesat Dnul Alexandru Șafran Rabinul Șef al României.

Avocatul: - Dle Meissner, din unele depoziții ale unor martori audiați anterior a rezultat că vasului Struma i s-au făcut o serie de reparații, modificări și amenajări înainte de a pleca în cursa finală. Ce știți Dvs. despre aceste lucrări?

E.M : - Odată cu pregătirea și organizarea acestei emigrări, am achiziționat printr-un armator bulgar pe nume Schlussckis, vaporul "Macedonia", aflat la data aceea în portul Varna din Bulgaria. Ulterior acest vas a primit numele de Struma. Pentru achiziționarea lui am trimis armatorului suma de 16 milioane lei. Reparațiile și amenajările ulterioare achiziționării vasului au avut drept scop mărirea tonajului lui. Nu am cunoștință de amănuntele tehnice ale acestor reparații și modificări. Ceea ce știu este că în preajma plecării în cursă ni s-a comunicat că vasului i se vor face unele reparații și ca atare se amână data plecării lui cu încă o lună de zile.

Avocatul: - Dle Meissner, cine va informat despre necesitatea acestor noi lucrări de reparații și cine urma să suporte aceste noi cheltuieli?

E.M. : - Informația am primit-o printr-o scrisoare oficială din partea Căpitaniei Portului Constanța, iar cheltuielile urmau să fie suportate de către Comitetul nostru de Emigrare.

Avocatul: - Afectau aceste noi cheltuieli pentru noile reparații, costul билетelor de călătorie?

E.M. : -Nu, după câte știu, biletele vândute au rămas la același preț.

Avocatul: - Au fost cumva acoperite aceste cheltuieli suplimentare printr-o extindere a numărului de locuri pentru transportul cu Struma?

E.M. : - Nu vă pot răspunde cu certitudine la această întrebare. S-ar putea să fi fost luată în calcul de cei care s-au ocupat de partea financiară din cadrul comitetului nostru.

Avocatul: - Dle. Meissner, vă refereați înainte la ideea că modificările efectuate au avut drept scop ridicarea tonajului vasului. Aveți idee pentru ce tonaj sau pentru câți pasageri era aprobat acest vapor?

E.M : - Dacă nu mă înșel, cred că era ceva de orinul a câtorva sute de pasageri

Avocatul: - Când spuneți câteva sute înțelegeți 200, 400, 800 sau câte sute ?

E.M. : - Cred, nu sunt sigur, dar am auzit că era vorba de circa 200 sau poate 300 de pasageri și cu bagajele respective.

Avocatul: - Credeți că a fost o bună idee să se ridice tonajul vasului ?

E.M : - Cred că da.

(Avocatul celor dispăruți adresându-se Dlui Meissner)

Avocatul: - Vă mulțumesc Dle. Meissner. Nu mai am alte întrebări pentru moment.

(Judecătorul adresându-se avocatului Comitetului de Emigrare)

Judecătorul:- Dle Avocat aveți întrebări pentru martorul Eugen Meissner?

Avocatul Comitetului de Emigrare:- Nu Onorate Dle. Judecător. Nu am întrebări în momentul de față.

(Judecătorul adresându-se martorului Eugen Meissner)

Judecătorul:- Vă mulțumesc Dle. Meissner pentru depoziția Dvs.

(Eugen Meissner se ridică și se îndreaptă spre locul unde este audiența)

(Judecătorul adresându-se avocatului celor dispăruți)

Judecătorul:- Dle avocat cine este următorul Dvs. maror de audiat?

Aocatul: - Am solicitat prezentarea în fața onoratei Curți a Dlui. Ministru Mihai Antonescu

(Judecătorul adresându-se Aprodului).

Judecătorul: - Aprod, să intre martorul Mihai Antonescu în sală.

Aprodul (se îndreaptă spre uşe şi spune cu glas tare):

Aprodul:- Dl. Mihai Antonescu poftiţi în sala de şedinţă

(În sala de şedinţă intră un bărbat în vârstă de aproximativ 45 de ani.

Înalt, slab cu părul brunet. Îmbrăcat în alb. Se apropie de masa judecătorului)

(Judecătorul adresându-se martorului Mihai Antonescu)

Judecătorul: -Vă rog să depuneţi jurământul. Repetaţi după mine. Jur să spun adevărul şi numai adevărul. Aşa să-mi ajute Dumnezeu

Mihai Antonescu: - Jur să spun adevărul şi numai adevărul. Aşa să-mi ajute Dumnezeu

Judecătorul: - Numele Dvs.

Mihai Antonescu: - Mihai Antonescu (MA)

Judecătorul: - Vârsta Dvs,

MA: - 37 ani

Judecătorul: - Ocupaţia Dvs.

MA : - Sunt Doctor în Drept. Fost avocat şi asistent universitar la catedra de Drept Internaţional la Academia de Studii Comerciale din Bucureşti până în anul 1938. Din iunie 1941 am funcţionat ca Ministru al Afacerilor Străine, al Propagandei şi Vice Preşedinte al Consiliului de Miniştri.

(Judecătorul adresându-se Avocatului apărării celor dispăruţi).

Judecătorul : - Dle Avocat vă rog să audiaţi martorul Dvs.

Avocatul apărării: Vă mulţumesc Onarate Domnule judecător

(Avocatul apărării celor dispăruţi adresându-se martorului M.A)

Avocatul: - Domnule ministru Mihai Antonescu, prin poziţia pe care o aveţi în guvernul Mareşalului Antonescu, ce ştiţi despre situaţia evreilor din România şi dacă consideraţi că emigrarea lor a fost o soluţie acceptabilă pentru guvernul României?

MA: - După cum relevă datele istorice, agravarea situaţiei internaţionale în a doua jumătate a anului 1939, a afectat foarte serios şi ţara noastră. Pactul Ribentrop-Molotov a fost primit la Bucureşti cu foarte mare nelinişte, iar la 1 Septembrie 1939 când a izbucnit războiul, România s-a declarat neutră. Asasinarea Primului ministru Arman Călinescu de către legionari,

la 21 septembrie 1939 a complicat şi mai mult lucrurile. Regele Carol al II-lea a ordonat o represiune sângeroasă a mişcării legionare. Nu am crezut nici atunci şi nici ulterior că a existat o preocupare sau o grije pentru salvarea evreilor. Foreign Office, dela Londra, a respins propunerea guvernului român privind emigrarea evreilor spre Palestina, din porturile româneşti cu condiţia ca aliaţii să plătească transportul lor. Guvernul român se oferise oficial să pună la dispoziţie vapoare româneşti.

Avocatul: - Era oare aceasta o soluţie mascată – să-i spunem aşa – de îndepărtare a unei populaţii indezirabile şi tot odată de obţinere a unor profituri de pe urma acestora?

MA: - Înaintea Bucureştiului, Berlinul practicase şi el o politică asemănătoare.

Avocatul: - Scopul acelei politici era de eliminare a evreilor din al Treilea Reich?.

MA: - Aveţi dreptate. Fapt este că între 1933 şi sfârşitul războiului peste 500,000 de evrei au reuşit să se refugieze din calea persecuţiilor şi a teroarei

deslănțuite împotriva lor de către Germania nazistă și aliații ei. Să nu uităm că pentru cei mai mulți, emigrarea nu reprezintă un nou început ci un sfârșit.

Avocatul: - Vă referiți la cazul specific al pierderii celor 769 de ființe care au încercat să emigreze cu ajutorul vasului Struma?

MA: - Nu, în general vorbind “salvarea prin emigrare”, posibilă pentru cei care reușeau să-și aranjeze și să plătească călătoria, să obțină vizele necesare și astfel să găsească o țară de destinație, a reprezentat pentru cei mai mulți un salt în necunoscut, într-o lume nesigură și de multe ori ostilă. Cred că așa se explică faptul că în ciuda intensificării progresive a teroarei rasiste, nu puțini au fost cei ce au preferat să rămână pe loc.

Avocatul: - Din informațiile pe care le aveți în calitate de Ministru al Afacerilor Străine, ce știați despre momentul declanșării “soluției finale” pentru evreii din lume?

MA: - Chiar dacă politica nazistă anvizajase dela începutul ei antisemitismul și anticomunismul, până în 1938 nu se peconizase o asemenea politică fapt pentru care mulți evreii din Germania continuau să spera la o revenire, la o stare de normalitate.

Avocatul: - Ce înțelegeți Dle. Ministru, prin “starea de normalitate” la care vă referiți?

MA: - Autoritățile naziste au fost inițial favorabile emigrării evreilor, dar aceștia nu au luat în seamă intenția de curățire a Reich-ului de evreii, și ca atare nu au trecut la organizarea unor emigrări de mari proporții.

Avocatul: -Vreți să spuneți că evreilor din Germania li se oferise prilejul salvării prin emigrări oficiale de care ei nu s-au prevalat?

MA: - Administrația germană a intenționat inițial un paleativ acceptabil pentru toată lumea, iar apoi s-a văzut obligată sub constrângerea fascistă să-i forțeze pe evreii de a emigra în orice condiții. Noaptea de Cristal a fost un mesaj cât se poate de clar pentru cei rămași și anume că: evreii nu au nici un viitor în Reich-ul milenar.

Avocatul: - A fost acest “model de avertisment” preluat și de către guvernul Mareșalului Antonescu care se coalizase cu legionarii și închisese ochii la acțiunile criminale ale acestora împotriva populației evreiești din România?

MA: - Nu a fost un model, dar s-a acceptat ca o formulă posibilă în special când exista și o puternică presiune din partea lui Hitler și a administrației lui.

Avocatul: - A fost politica guvernului Antonescu un mesaj similar ca cel al Reich-ului prin care vroia să avertizeze populația evreiască că “nu mai exista nici o speranță pentru evreii în România?”

MA: - Nu pot răspunde pentru faptele mareșalului; pentru ceea ce intenționa, a decis și a acceptat Mareșalul Antonescu.

Avocatul: - Erați Dle. Ministru la curent cu legislația antisemită a guvernului Antonescu ? Mă refer la politica de romanizare, acceptarea teroarei legionare, munca forțată, politica deportărilor și asasinatelor în masă. Considerați Dle. Ministru că fapte de acest fel au fost argumente suficiente și irefutabile pentru care mii de evreii printre care și cei 769 de suflete, ce au au fost omorâți prin înecarea vasului Struma, să considere emigrarea ca unica soluție de salvare?

MA: - Cred că a fost o decizie personală a fiecărei persoane sau familii în funcție de o multitudine de factori specifici pentru fiecare.

Avocatul: - La ce decizie personală vă referiți. Aveau evreii din România și alte opțiuni pentru a scăpa de trimiterea în lagărele de exterminare din Polonia? Mă refer la trenul morții cu mii de evreii din Iași și din alte colțuri ale țării.

MA: - În 1942, Mareșalul Antonescu și-a schimbat din diferite motive politica în privința “soluției finale”. Salvarea evreilor din Regat, de exemplu, ținea nu de emigrare ci de un decalaj în timp.

Avocatul: - La ce decalaj în timp, vă referiți și de ce era determinat acest decalaj? Nu era oare acest decalaj în timp, cum îl numiți Dvs., determinat de momentul angajării totale și cel în care lagărele de exterminare urmau să devină operaționale și se termina organizarea transporturilor?

MA: - Guvernul Antonescu și-a modificat punctul de vedere în ciuda presiunilor venite dela Berlin, în funcție de condițiile internaționale.

Avocatul: - Puteți să explicați mai concret la ce (accentuează următoarele cuvinte) condiții internaționale vă referiți?

MA: - Situația de pe front și avertismentele venite dela Londra și Washington, l-au determinat pe Mareșal să renunțe definitiv la deportarea și exterminarea evreilor din România.

Avocatul: - Nu cumva politica Dlui Antonescu era bazată pe idea creerii unui alibi pentru momentul în care aliații ar fi câștigat războiul, așa cum s-a și întâmplat? Cum a reacționat Berlinul l-a schimbarea politicii antonesciene?

MA: - Situația de pe front a fost un moment de mare confuzie pentru Berlin și pentru București. Berlinul a fost înștiințat oficial asupra acestei schimbări ceva mai târziu, când cei dela Reichssicherheitshauptamt (RSHA) și cei dela Ministerul Afacerilor Externe german își pierduseră orice speranță de a mai colabora cu guvernul român la implementarea soluției finale. În acelaș timp vreau să amintesc că în condițiile specifice ale acelor zile, au fost create o mulțime de bariere în privința emigrării evreilor din România, din partea guvernului englez.

Avocatul: - La ce bariere din partea guvernului englez, vă referiți Dle. Antonescu?

MA: - Pentru guvernul britanic, vasul Struma cu emigranți evrei la bord, provenea dintr-o țară inamică. Vasul ajungând în Turcia, autoritățile britanice au refuzat pasagerilor dreptul de a continua drumul și de a debarca în Palestina întrucât oficial nu aveau vize de intrare în Palestina și pentru că suspicionau că pe vas se infiltraseră și spioni germani. În realitate, fusese un acord cu guvernul arab de a nu lăsa evrei imigranți să intre în Palestina. Guvernul britanic a fost favorizat de faptul că Palestina era sub mandatul britanic încă din 1922 când i se acordase acest drept de către Societatea Națiunilor Unite. Fiind obligat să se întoarcă în România, din apele teritoriale internaționale a fost torpilat în dimineața zilei de 27 februarie 1942 și și-a găsit tragicul sfârșit.

Avocatul: - Ce informații ați avut referitor la torpilarea vasului Struma?

MA: - Au fost emise o mulțime de ipoteze cu privire la scufundarea vasului. Multe dintre ele contradictorii. S-a vorbit despre faptul că pe vas s-au infiltrat oameni ai gestapoului care au instalat o bombă cu efect întârziat și care la un anumit moment dat s-ar fi declanșat. A existat o altă ipoteză că vasul ar fi fost torpilat de un submarin german ce controla apele teritoriale din acea zonă. Personal nu am crezut nici atunci și nici acum în aceste ipoteze.

Avocatul: - Care ar fi ipoteza căreia i-ați acorda crezare?

MA: - O ipoteză ce mi se pare mai firească și rezistă la tot felul de argumente pro și contra, este că a fost torpilat de un submarin sovietic SC 213 care credea că avea de-aface cu un transport de trupe, sau diverse materiale și echipament pentru armata germană..

Avocatul: - Dle. Antonescu, nu mai am alte întrebări.

(Judecătorul adresându-se avocatului Comitetului de Emigrare)

Judecătorul:- Dle Avocat aveți întrebări pentru martorul Mihai Antonescu?

Avocatul Comitetului de Emigrare:- Da, Onorate Dle. Judecător.

Judecătorul:- Aveți cuvântul Dle avocat în audierea martorului Mihai Antonescu

(Avocatul Comitetului de Emigrare adresându-se martorului Mihai Antonescu)

Avocatul Comitetului de Emigrare:-Dle. Mihai Antonescu, nu ași dori să repet unele din întrebările Colegului meu Dl. Avocat al apărării. Vă rog să ne spuneți dacă aveți unele informații suplimentare legate de poziția Angliei față de transportul emigranților evrei cu vaporul Struma?

MA: - Am fost informat că pe vaporul Struma au fost ambarcați 778 de pasageri. Numărul lor depășea cu mult capacitatea de încărcare a vaporului. Nouă dintre pasageri au fost admiși să debarce în Turcia și apoi să-și continue drumul spre Palestina. Vaporul Struma a fost pus în carantină și în acelaș timp au început negocieri între diferite organizații evreiești și Crucea Roșie pe de o parte și autoritățile turcești și britanice pe de altă parte. Negocierile între Ankara, Ierusalim și Londra nu au ajuns la nici un rezultat. Nu trebuie uitat că la 6 decembrie, Marea Britanie a declarat război României iar patru zile mai târziu, Statele Unite au primit declarația de război din partea României. Struma, care plecase din România venea deci dintr-o țară inamică

Marii Britanii, iar Turcia era o țară neutră. Istambulul era o escală obligatorie pe acest traseu din România până în Palestina.

Avocatul Comitetului de Emigrare: - Care a fost poziția țărilor implicate direct sau indirect în această cursă a vaporului Struma cu cei 787 de pasageri câți fuseseră inițial la bord.

MA: - Turcia în poziția ei de țară neutră trebuia să aleagă pe cine să satisfacă și pe cine urma să supere prin politica ei.

Germania? care ducea o politică de exterminare a evreilor, Anglia? care nu vroia să accepte intrarea altor refugiați evrei în Palestina sau pe Arabi care se opuneau în mod categoric instalării de noi emigranți din Europa, în teritoriul palestinian. De asemeni Ankara nu acceptase ca vaporul Struma să treacă în Mediterană fără acordul lui Foreign Office. Acest acord nu a fost dat. La patru zile după ce Struma a sosit la Istanbul, ambasadorul britanic Dnul. Knatchbull Huggessen a avut o întrevedere la Ministerul de Externe dela Ankara. Presa turcă informa la acea dată că Dnul. Ambasador al Marii Britanii exprimase în mod foarte clar poziția guvernului său în privința emigranților din România. Așa cum am mai amintit, ambasadorul Angliei a prezentat câteva argumente în susținerea punctului său de vedere:

- în primul rând că era vorba de imigranți ilegali
- în al doilea rând că pe vas s-ar putea să fi fost și agenți germani care urmau să se infiltreze pe această cale în Palestina
- în al treilea rând se temea că în ipoteza acordării de vize pentru cei 769 de pasageri, se deschidea o poartă și pentru alte cereri similare.

Cu atât mai mult cu cât Alya nu făcea nici un secret din faptul că intenționa să mai transporte încă 20,000 de evrei din România

Avocatul Comitetului de Emigrare: - Spune-ți-ne Dle. Ministru, era Palestina singura destinație pentru emigrarea evreilor din România?

MA: - După câte știu, au fost câteva transporturi desfășurate înainte care i-au dus pe emigranți în Cipru, în Madagascar sau în alte insule din Marea Egee. Am aflat

că autoritățile turcești încercaseră să convingă diverse țări de a-i primii pe acești emigranți, dar nu primiseră nici un răspuns favorabil.

Avocatul Comitetului de Emigrare: - După opinia Dvs, făcea parte din obligațiile fiecărui pasager al vaporului Struma de a-și asigura singuri vizele de tranzit și de intrare în Palestina?

MA: - Cred că făcea parte din obligația Comitetului de organizare a emigrării, de a informa și de a da biletele de transport pe baza pașaportului cu toate vizele necesare.

Avocatul Comitetului de Emigrare: - După informațiile pe care le dețineți, ați aflat că se făcuseră și alte intervenții pentru rezolvarea acestui caz special al Strumei?

MA: - După câte am fost informat s-au purtat multiple negocieri și s-au făcut tot felul de intervenții pentru salvarea în totalitate sau parțial a acestor emigranți.

Avocatul Comitetului de Emigrare: - Ce înțelegeți prin salvarea în mod parțial a emigranților?

MA: - Știu că pe vapor erau peste 100 de copii orfani din Transnistria, iar Agenția Evreiască din Ierusalim, a făcut presiuni asupra autorităților britanice pentru a-i salva cel puțin pe acești copii.

Avocatul Comitetului de Emigrare: - Aveți Dle. Antonescu vre-o idee despre rezultatul acestor negocieri?

MA: - Am primit la un moment dat un raport din care rezulta că autoritățile britanice refuzaseră cu încăpățănare orice negocieri. Unul din liderii Agenției Evreiești din Ierusalim, Dnul Moshe Shertok a făcut maximum de eforturi pentru a schimba atitudinea britanică, cel puțin referitor la copiii sub 16 ani. La începutul lunii Februarie solicitările Dlui. Shertok păreau a fi perfectate. Secretarul colonial lord Moyne, a fost de acord și a trimis un mesaj în acest sens ambasadorului Knatchbull-Huggessen și înaltului comisar britanic în Palestina. Copiii urmau să fie separați de adulți și transportați pe uscat

până în Palestina. Guvernul dela Ierusalim a acceptat această idee. Și această idee a rămas fără vre-un rezultat practic. Nu s-a întâmplat nimic, într-ucât autoritățile turcești au refuzat trecerea pe teritoriul turc a copiilor. În acelaș timp Londra a transmis că nu avea vase disponibile pentru acțiuni umanitare.

Avocatul Comitetului de Emigrare: - Vă mulțumesc Dle. Mihai Antonescu, nu mai am întrebări pentru moment.

(Judecătorul adresându-se martorului Mihai Antonescu)

Judecătorul:- Vă mulțumesc Dle. Antonescu pentru depoziția Dvs.

(Mihai Antonescu se ridică și se îndreaptă spre locul unde este audiența)

(Cortina coboară încet, în timp ce lumina de pe scenă se stinge și ea încet)

EPILOG

Tabloul 6

Scena complet în întuneric. Un singur spot de lumină este aruncat asupra unui personaj: **Povestitorul.**

(Povestitorul stă pe un scaun înalt și începe să vorbească unui public pe care nu îl vede, fiind în întuneric)

Se uită în stânga, se uită în dreapta, se uită înainte și nu vede nimica.

La un anumit moment dat spune (în șoaptă) :

Povestitorul: - Hei, mai e cineva acolo?

O voce: - Cine ești tu?

Povestitorul: - Eu sunt scriitorul, am scris și am vorbit despre voi toți.

Vocea: - Și ce vrei acum de la noi_

Povestitorul: - Vreau să știu dacă mai e ceva acolo?

Vocea: - Nu mai e nimeni. Lasă-ne în pace. Vrem să fim uitați de cei care n-au știut sau nu au vrut să înțeleagă

că nu vroiam să facem rău nimănui. Am vrut să fugim din fața morții la care am fi fost expuși din cauza hitlerismului și a filozofiei lui antisemite. Uitarea noastră va fi pentru ei cea mai aspră pedeapsă care și-o merită.

(Povestitorul se ridică încet de pe scaun și vrea să plece)

Vocea: - Ei, unde te duci?

Povestitorul: - Cred că nu mai am nici un rost aici. Nu mai pot fi de folos.

Vocea: -Nimeni nu ne mai poate fi de folos, pentru că toți suntem nefolositori.

(Povestitorul se oprește din drumul lui și ascultă parcă cineva îi vorbește)

Vocea: - Nu încerca prin vorbe să scormoni fundul Mării și să ne cauți. E prea târziu. Înălță-ți fruntea spre cer și uită-te la stele. În fiecare stea este unul din sufletele noastre. Citește-ne și încearcă să afli adevărul despre cei vinovați și cei nevinovați.

Povestitorul: - Cum s-a întâmplat?. Cum s-a isprăvit?

Vocea: - Simplu. Fără împușcături, fără cuptoare, numai cu apă.

Povestitorul: - Și totuși la un anumit moment au existat ceva speranțe.

Vocea: - La toate apelurile noastre și la toate SOS-urile căpitanului, au ajuns la noi două telegrame. Una era dela prietenii și cunoștințele noastre din Palestina, care ne îmbărbătau. A doua:...

(Pe fundalul scenei se proiectează o formă de telegramă cu următorul conținut):

<CATRE PASAGERII DE PE STRUMA>

... AVETI CURAJ.. OPINIA PUBLICA DIN STATELE UNITE ALE AMERICII VA PRIVESTE CU COMPASIUNE. NU DEZNADAJDUITI. FRATII VOSTRI DIN PALESTINA LUPTA PE LÎNGA GUVERNUL ENGLEZ CA SA VA SALVEZE AVETI INCREDER ! SEMNEAZA: STEFAN WISE – MARELE RABIN AL NEW YORK

Vocea: - Noi am pornit-o dela început cu încredere. Și acum am plecat tot cu încredere.

Povestitorul: - Dar s-au ridicat zeci și sute de voci pentru voi; voci pornite din sfântă umanitate. Întreaga Europă liberă și ne ocupată. Europa neutră și alte continente. S-a sesizat și Vaticanul.

Vocea: - Și la ce au ajutat toate vocile astea?

Povestitorul: - Totuși la un anumit moment dat au existat speranțe.

Vocea: - Da, la un moment dat în noaptea de 23 februarie 1942, noi toți după Struma am avut cea mai fericită zi

a vieții noastre. Fiecare începuserăm să visăm și să ne facem noi planuri de viitor. Aveam o speranță. A doua zi dimineața s-a apropiat de noi un vapor. Am sperat că era spre binele nostru, dar după puțin timp s-a îndepărtat. La ora 1 după amiaza au sosit câțiva jandarmi turci cu o barcă pentru a dezlega Struma de remorcherul care ne trăgea. Au vrut să ne întoarcă în Marea Neagră și să ne predea autorităților hitleriste. Ne-am împotrivit cu toții să dezlege vaporul nostru și atunci jandarmii au plecat. După câțiva timp au venir înapoi 80 de jandarmi care au

înconjurat Struma. Cu forța armelor ne-au alungat de pe punte și ne-au trimis pe toți în subsolul vasului. Au dezlegat Struma și au remorcat-o la un alt vapor. La ora 10 noaptea am ajuns din nou în Marea Neagră la o distanță de 5 kilometri de mal. În noaptea aceea nimeni nu a mai dormit. Nimeni nu a mai spus nici un cuvânt. La ora 3 dimineața ne-am urcat pe punte și am văzut cum Struma naviga singură, îndepărtată de mal. Puțin înainte de ora 9 dimineața s-a auzit o detunătură teribilă și în câteva minute vasul cu noi toți s-a scufundat.

Povestitorul: - Da, știu, un singur pasager s-a putut salva și el mi-a putut povesti totul despre voi toți.

Vocea: - Acuma știi toată povestea noastră, dela început și până la sfârșit. Spune-le-o și altora care la rândul lor s-o spună mai departe din generație în generație.

Povestitorul: - S-au scris despre voi o mulțime de cărți și articole, s-a vorbit mult despre voi.

Vocea: - Ori cât de multe s-au scris și s-au spus despre noi, tot nu-i de-ajuns. Numai așa poate nu vom fi dați uitării și poate numai așa nu se vor mai repeta asemenea cruzimi.

Povestitorul: - În numele conștiinței mele de om, promit că nu vă voi da uitării.

Povestitorul iese din scenă.

Se lasă cortina